ALOJZY KOWALKOWSKI – PROFESOR, NUKOWIEC, WYCHOWAWCA

Marek Jóźwiak

Jóźwiak M., 2004: Alojzy Kowalkowski – profesor, naukowiec, wychowawca *(Alojzy Kowalkowski – Professor, Scientist, Tutor),* Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego, nr 5, s. 7-44, Kieleckie Towarzystwo Naukowe, Kielce

Pytanie o czas-o to,
co jego upływ zachowuje, tworzy i niszczy
-jest od zawsze najważniejszym pytaniem,
jakie zadawał człowiek

I.Prigogine,I. Stengers

Profesor Alojzy Kowalkowski, z ramionami lekko przesuniętymi do przodu, jakby chciał być bliżej natury, niż ta chce, aby ją obserwować, stale wzbudza podziw swoich współpracowników i studentów, w otoczeniu których bez oznak większego zmęczenia, mimo 80 lat, bez względu na pogodę, pokonuje trudną, górską trasę do Stacji Monitoringu w Górach Świętokrzyskich. Prawdziwy Profesor, jak mówią o nim studenci Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach – orędownik nowoczesności w nauce, zawsze otwarty i gotowy do dyskusji. Charakterystyczną cechą Profesora jest niebywała zdolność dostrzegania szczegółów z umiejętnością wyciągania wniosków, co powoduje, że z łatwością formułuje fundamentalny problem do rozwiązania i przedstawia założenia jakie należy udowodnić w celu jego wyjaśnienia. Tytan pracy. Słynne już, w gronie współpracowników, powiedzenie Profesora „*... jak się zmęczę jedną pracą, zmieniam na inną...*" każe nam stale nad sobą pracować. Mieliśmy szczęście, że chęć poznawania przywiodła Profesora z Poznania, przez Warszawę w Góry Świętokrzyskie.

Urodził się 26 listopada 1924 roku w Małżewie powiat Tczew w rodzinie nauczycielskiej. Tam też ukończył Szkołę Podstawową. Z Gimnazjum Fizyczno-Matematycznego w Gniewie (1938-1939), a później z Gimnazjum Ogólnokształcącego w Tczewie, ukończonego maturą w 1947 roku Profesor Kowalkowski wyniósł zainteresowania geograficzno-kartograficzne. Pogłębiał je w latach 1947-1951 w czasie studiów na Wydziale Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego. Będąc na drugim roku studiów, jako asystent woluntariusz w Zakładzie Miernictwa prowadził już ćwiczenia ze studentami z zakresu miernictwa. Praca ta, podobnie jak krótkotrwałe zatrudnienie (29.I. – 31.III. 1950r.) w Oddziale Urządzania Lasu ówczesnego Rejonu Lasów Państwowych w Poznaniu, była praktycznym pogłębieniem wiedzy z tego zakresu. Będąc studentem III roku, z dniem 01 kwietnia 1950 r. został młodszym asystentem w Katedrze Gleboznawstwa Uniwersytetu w Poznaniu i rozpoczął pod kierunkiem prof. dr. Feliksa Terlikowskiego intensywne studia i prace w zakresie kartografii gleb. Ich efektem były opracowane i wykonane szczegółowe mapy glebowe i żyznościowe dla 3 nadleśnictw państwowych i dwóch Państwowych Gospodarstw Rolnych.

Po ukończeniu studiów w 1951 r. z tytułem magistra nauk agrotechnicznych i inżyniera leśnictwa na podstawie pracy magisterskiej pt. „Dąbrowy na glinach typu krotoszyńskiego", obronionej na ocenę bardzo dobrą, pod kierunkiem życzliwego

dr. Mikołaja Kwinichidze – późniejszego profesora i kierownika Katedry – poznawał podstawy dynamicznej bioekologicznej interpretacji gleb, a w pracy dydaktycznej zajmował się terenową i laboratoryjną diagnostyką gleb.

Szczególne znaczenie dla dalszego naukowego rozwoju miał udział Profesora w kartografii gleb w skali 1:300 000 do Albumu Gleb Polski. Jako młody adept nauki nie tylko brał udział w wykonaniu i redakcji map glebowych arkuszy: Szczecin, Poznań, Wrocław, Opole, Zbąszyń, Płock, Łódź i Bydgoszcz, ale został także włączony do Kolegium Redakcyjnego Atlasu Gleb Polski, gdzie pod kierownictwem prof. dr. hab. Arkadiusza Musierowicza pracował nad koncepcją merytoryczną i graficzną wydawnictwa. Atlas stał się podstawą do opracowania gleb Polski w skali 1:1 000 000 (1958) i mapy gleb Polski w skali 1:500 000 (1972). Profesor zostaje także zaproszony przez Polskie Towarzystwo Gleboznawcze, w gronie najwybitniejszych wówczas specjalistów gleboznawców do zespołu opracowującego nowoczesną klasyfikację gleb i porządkowania terminologii gleboznawczej. Rezultatem wieloletnich zespołowych prac były publikacje: *Przyrodniczo-genetyczna klasyfikacja gleb Polski (1958), Genetyczna klasyfikacja gleb Polski (1959), Projekt normatywów opisu profilu glebowego (1963), Projekt nomenklatury poziomów glebowych ((1960), Słownik gleboznawczy i nauk pokrewnych – encyklopedyczny (1964, 1967), Projekt klasyfikacji gleb leśnych (1966).* Te wielokrotnie wydawane w latach następnych opracowania miały istotne znaczenie teoretyczne i praktyczne. Ich wyniki zostały wprowadzone do akademickich podręczników gleboznawstwa wydanych w Polsce i zastosowane w praktyce rolnej i leśnej.

Od roku 1954, dzięki dotacjom Komitetu Nauk Leśnych PAN oraz Komitetu Gleboznawstwa i Nawożenia Profesor, wspólnie z mgr inż. Zbigniewem Prusinkiewiczem, rozwija badania nad właściwościami gleb w różnych mozaikach oraz nad ich związkami z aktualnymi zbiorowiskami roślinnymi w Białowieskim Parku Narodowym. Równocześnie prowadził badania nad genezą i właściwościami czarnych ziem pyrzyckich, które później rozszerzył na północny, centralny i południowy obszar Polski. W badaniach tych, a także przy okazji wykonywania szczegółowych map glebowych różnych gospodarstw rolnych i zielarskich zwraca uwagę na problemy następstwa w czasie środowisk glebotwórczych i stratygrafii gleb oraz wpływu warunków klimatycznych środowiska peryglacjalnego na budowę profilu glebowego. Wskazuje na wskaźnikową wartość półkopalnej fauny mięczaków w poziomach i warstwach glebowych dla poznania ekologicznych warunków powstawania gleb w przeszłości.

Problematyka wpływu denudacji i akumulacji peryglacjalnej oraz procesów mrozowych na kształtowanie profilu glebowego była już wstępnie przedmiotem rozpatrywania w rozprawie doktorskiej pt. „Warunki wodne i niektóre chemiczne właściwości gleb pod drzewostanami dębowymi okolic Wągrowca (na przykładzie Leśnictwa Dębina)". Jej obrona odbyła się w grudniu 1960 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. Praca została opublikowana w Pracach Komisji Nauk Rolnych i Nauk Leśnych PTPN w 1961 r.

W rozprawie doktorskiej, po raz pierwszy w gleboznawstwie polskim, na podstawie dynamiki wilgotności oraz profilowego kształtowania się właściwości fizycznych i chemicznych sformułowano przebieg rocznego rozkładu wilgotności w układzie dynamicznym w badanych glebach. Badania Profesora nad dynamiką warunków wodnych gleb leśnych wykazały, że w naszych glebach znajdują się cechy dawnych klimatów, a zróżnicowanie uziarnienia w profilu glebowym często ma reliktowy charakter. Ta problematyka była i jest nadal przedmiotem dociekań Profesora, w aktywnej kilkudziesięcioletniej współpracy z prof. dr. Klausem-Dieterem Jägerem z Uniwersytetu w Halle i dr. bab. Dietrichem Koppem z Instytutu Leśnego w Eberswalde.

W latach sześćdziesiątych XX wieku bardzo duży wpływ na dalszą działalność naukową Profesora mieli profesorowie: Bogumił Krygowski z Instytutu Geografii Uniwersytetu Poznańskiego, a szczególnie Jan Dylik z Instytutu Geografii Uniwersytetu Łódzkiego oraz Alfred Jahn z Instytutu Geografii Uniwersytetu Wrocławskiego, którzy tworzyli wówczas znaną w świecie szkołę peryglacjalną.

W latach 1962-1970 Profesor Kowalkowski po uzyskaniu dotacji z PAN i PTGleb. rozwija badania nad interpretacją cech i właściwości w profilu glebowym pochodzenia niebiologicznego. Efektem była rozprawa habilitacyjna pt. „Główne kierunki rozwoju gleb w warunkach środowiska morfoge-

netycznego Wzgórz Dalkowskich". Kolokwium habilitacyjne odbyło się w listopadzie 1968 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. Formułuje w niej nowatorskie stwierdzenie, że już w środowisku peryglacjalnym skały macierzyste podlegały procesowi wymywania węglanów. Ten proces warunkował migrację iłu koloidalnego i wytworzenie poziomów wzbogaconych w ił. Dotąd powstanie tych poziomów wiązano z ciepłym klimatem holocenu. Wyróżnił także typ gleb rdzawych, wiążąc jego genezę z peryglacjalnym środowiskiem późnego plejstocenu.

Badania stref przekształceń mrozowych i pokryw stokowych z ich gleboznawczą interpretacją wywołały zainteresowanie w ośrodkach gleboznawczych Europy, miedzy innymi są cytowane w podręczniku „Lehrbuch der Bodenkunde" (Scheffer, Schachtschabel 1976). Późniejsze badania wykazały, że od stopnia wykształcenia pokryw peryglacjalnych i zachowania w holocenie zależy produktywność gleb oraz ich podatność na erozję.

W 1970 roku zakończył się etap pracy Profesora w ośrodku poznańskim, przyjął bowiem etat kierownika Zakładu Gleboznawstwa i Nawożenia Lasu w Instytucie Badawczym Leśnictwa w Warszawie. W IBL-u dalej rozwijał badania nad związkami między poziomami genetycznymi a pokrywami peryglacjalnymi. Efektem było udowodnienie, w przeciwieństwie do ówczesnych koncepcji, konieczności rozszerzenia pojęcia zaburzeń ekstraperyglacjalnych wytworzonych w holocenie: na zaburzenia antropogeniczne ze strefą miąższości od 40 do 200 cm oraz zaburzenia biogeniczne ze strefą miąższości do 40 cm połączone z akumulacją substancji organicznej.

W latach 70-tych Profesor Kowalkowski opracował i przedstawił roboczy schemat taksonomii typologicznych, kartograficznych i regionalizacyjnych systemów jednostek glebowych wyróżnianych na podstawie jednostek diagnostycznych. Widząc konieczność systemowego uporządkowania cech charakteryzujących podstawowe jednostki glebowe i ich elementy składowe wraz z otaczającym środowiskiem aktywnie włączył się do opracowania koncepcji systemu informatycznego o środowisku glebowym BIGLEB. W 1978 r. został koordynatorem realizacji projektu Kartografii Gleb Środowisk Leśnych KAL-BIGLEB, którego zadaniem było zbieranie i przetwarzanie zbiorów informacji naukowych oraz optymalnego wykorzystania informacji o glebach, drzewostanach i ich środowiskach.

Przy rozwiązywaniu problemu związków miedzy pokrywami peryglacjalnymi a budową profilową i właściwościami współczesnych gleb Profesor zauważa konieczność podjęcia badań nad glebami kopalnymi pochodzenia peryglacjalnego oraz znajdującymi się współcześnie w środowisku peryglacjalnym. Podejmuje takie badania dzięki dotacjom Komitetu Badań Czwartorzędu PAN, Instytutu Geografii PAN i Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego. W ich wyniku stwierdza, że na podstawie odpowiednio rozpoznanej morfologii gleb i osadów oraz zespołu analiz w pobranych z nich próbkach istnieje możliwość interpretacji dawnych środowisk glebotwórczych. Cechy różnych procesów (kriogenicznych, biogenicznych, chemicznych, itp.) mogą nakładać się na te same poziomy lub też mogą wytwarzać sekwencje poziomów o morfologii podobnej do gleb bielicowych, brunatnych, itp. Potwierdził również, że gleby rdzawe istniały już w późnym plejstocenie i są związane z zimnym klimatem środowiska peryglacjalnego. Udział w Mongolsko-Polskiej Fizyczo-geograficznej Ekspedycji PAN i MAN w kolejnych latach 1974, 1975, 1977, 1978 oraz badania gleb w Niemczech, Finlandii, Szwecji, Norwegii, w Andach, Oazie Bungera, w Chinach i Australii potwierdziły, że interpretacja gleb powinna w większym stopniu uwzględniać cechy zmian procesów glebotwórczych i ich następstwa w czasie, szczególnie w warunkach późnego plejstocenu z zazębiającym się działaniem sprzecznych nieraz czynników rozwoju gleb.

Drugim nurtem zainteresowań Profesora Kowalkowskiego, mającym swój początek jeszcze w okresie poznańskim, kiedy 1961 roku przeszedł z Zakładu Gleboznawstwa do nowo utworzonej Katedry Uprawy i Nawożenia Roli na Wydziale Ogrodniczym WSR, jest problem nawożenia gleb leśnych. Swoją uwagę skupił na obiegu wody i składników pokarmowych w środowisku glebowym, wpływie na nie nawożenia mineralnego oraz związkom między wzrostem i rozmieszczeniem systemów korzeniowych drzew leśnych oraz niektórych roślin uprawnych a właściwościami poszczególnych poziomów glebowych. W IBL-u opracował i przedstawił na posiedzeniu grupy koordynacyjnej specjalistów RWPG w roku 1972 w Warszawie, program organizacyjnej struktury

nawożenia lasu, który zakładał, że mineralne nawożenie jest zabiegiem uzupełniania składników mineralnych znajdujących się w obiegu w systemie gleba-roślina. Jego głównym celem ma być odtwarzanie i zachowanie aktywnej, dynamicznie zrównoważonej cyrkulacji składników mineralnych i organicznych w ekosystemach leśnych. Problem systemu mineralnego nawożenia lasu w latach 1971-1985 był przedmiotem badań we współpracy krajami RWPG.

Ze względu na potrzeby praktyki leśnej związane z realizacją programu intensyfikacji produkcji drewna i ochrony lasu w środowiskach zagrożonych emisja przemysłową Profesor rozpoczyna prace nad: doskonaleniem metod oceny potrzeb nawożenia sosny w różnych warunkach siedliskowych, poznaniem możliwości wykorzystania składników pokarmowych z nawozów i gleb przez sosnę w różnych warunkach siedliskowych, określeniem czynników i warunków wpływających na efektywność mineralnego nawożenia, poznaniem wpływu mineralnego nawożenia na stan biologiczny, przebieg humifikacji, aktywności biologiczne i właściwości próchnic gleb leśnych, na grzyby symbiotyczne sosny, doskonaleniem naziemnych i lotniczych metod mineralnego nawożenia lasu i szkółek leśnych. Tak szeroki zakres badań mógł być podjęty dzięki skupieniu wokół siebie wysoko kwalifikowanych pracowników naukowo-badawczych i kadry technicznej, stworzeniu dobrze wyposażonych laboratoriów oraz systemu powierzchni doświadczalnych rozmieszczonych w lasach całego kraju.

W roku 1970 podejmuje także badania, o charakterze monitoringu, nad wpływem emisji Zakładów Azotowych w Puławach na rozmieszczenie składników mineralnych w profilu gleb leśnych oraz możliwością przywracania funkcji leśnych w długotrwale niezrównoważonym ekosystemie leśnym Nadleśnictwa Puławy. Badania te nadal są przez Profesora kontynuowane.

W 1985 roku Profesor Alojzy Kowalkowski przyjmuje propozycję pracy w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach (obecnie Akademia Świętokrzyska). W 1987 roku otrzymuje tytuł profesora nauk leśnych. Na uczelni, w Instytucie Geografii tworzy Zakład Geografii Gleb i Ochrony Przyrody. Wykorzystując doświadczenia zdobyte w czasie stażu WHO ONZ, w roku 1971, w USA, Japonii i Danii dotyczące organizacji systemów monitoringu środowiskowego w tych zaawansowanych technicznie krajach, a także wielokrotne bezpośrednie kontakty z autorami projektów *Bornhöveder Seenkette* w Kilonii, *Ekosystemy leśne* w Getyndze, *Höglwald* w Monachium i *Arinus* w Freiburgu podjął prace nad koncepcją uruchomienia w regionie świętokrzyskim systemu monitoringu środowiska przyrodniczego według zasad technicznych stosowanych w krajach zachodnich.

W latach 1988-1990, dzięki dotacji uzyskanej z Ministerstwa Edukacji Narodowej, wykonał badania wyprzedzające dotyczące koncepcji monitoringu i naukowej podstawy racjonalnej lokalizacji stacji pomiarowej. Na podstawie tych badań przyjęto założenie, że w regionie świętokrzyskim ekosystemy leśne znajdują się pod silną antropogeniczną presją powodującą przeciwstawne procesy silnej alkalizacji oraz silnego zakwaszania z powietrza. Na obszarze tak zwanego *Białego Zagłębia* o powierzchni 1032 km^2 stwierdzono przesunięcie zakresów buforowości gleb z wymiennego do krzemianowego i węglanowego wskutek długotrwałej imisji pyłów wapniowych i cementowych emitowanych przez Zakłady Cementowo-Wapiennicze Sitkówka-Nowiny i Małogoszcz. Następstwem alkalizacji jest zmiana warunków siedliskowych, odzwierciedlona wypieraniem w ekosystemach leśnych gatunków borowych przez gatunki lasów świetlistych. Na dużych obszarach regionu, dominujących poza zasięgiem emisji alkalicznej, istnieje stała kwaśna imisja z powietrza atmosferycznego. Wywołuje ona postępujące zakwaszanie gleb i ich podłoża do zakresów buforowości glinowej i żelazowej, stwarzających niekorzystne warunki rozwoju flory i fauny glebowej, a szczególnie zagrożenie toksyczne środowiska wzrostu korzeni drzew i krzewów. Efektem następczym tego jest silne zakwaszenie wód glebowych, podziemnych i powierzchniowych.

Dzięki wygraniu konkursu w KBN na temat *Ewolucja i współczesne procesy środowiskowe w regionie świętokrzyskim na lata 1991-1993* oraz wydatnej pomocy Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach Profesor wybudował stację monitoringu zintegrowanego. Stacja ta obecnie znajduje się w krajowej sieci Stacji Bazowych Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, uczestniczy w programie badań jakości środowiska województwa świętokrzyskiego w zakresie za-

nieczyszczenia powietrza, realizowanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, stanowi bazę dla rozwoju młodej kadry naukowej oraz doskonałą bazę dydaktyczną dla studentów przyjeżdżających z całej Polski.

W 1995 roku Profesor Kowalkowski przechodzi na emeryturę, ale nie kończy swojej aktywności naukowej i organizacyjnej. Doprowadza do porozumienia miedzy dwiema wiodącymi w Kielcach uczelniami - ówczesną Wyższą Szkołą Pedagogiczną i Politechniką Świętokrzyską a Europejskim Instytutem Kształcenia Podyplomowego z Drezna (Niemcy), gdzie jest nominalnym członkiem zwyczajnym. W ramach tego porozumienia w Kielcach w 1996r. zostaje uruchomiony zagraniczny ośrodek EIPOS Kielce, którego zostaje vice prezydentem, a od 2003 roku prezydentem. W ramach działalności EIPOS Kielce uczestniczy w opracowaniu i realizacji dużego projektu TEMPUS-PHARE pt. „Europejskie integracyjne studium nauki o środowisku w Polsce" oraz w projekcie „Strategia wprowadzania systemu zarządzania środowiskowego w aglomeracjach miejsko-przemysłowych w Polsce". Aktywnie uczestniczy także w pracach badawczych Stacji Monitoringu. W latach 1998-2001 bierze czynny udział w realizacji grantu KBN Nr 5 PO6H 025 15 pt. „Dynamika obiegu materii organicznej w ekosystemach leśnych narażonych na imisje kwaśną i alkaliczną", a obecnie jest głównym wykonawcą w grancie KBN Nr 2 PO4E 015 26 pt. „Geograficznie uwarunkowane trendy i dyskontynułacje rozwoju gleb bielicoziemnych – ich genetyczne i ekologiczne aspekty". Jest założycielem, członkiem Rady Redakcyjnej i współredaktorem rocznika „Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego" wydawanego przez KTN i Stację Monitoringu AŚ oraz członkiem Rady Wydawnictwa „Archiv für Naturschutz und Landschaftsforschung" w Greifswaldzie.

Ciągłe kontakty naukowe z gospodarką leśną kraju zaowocowały powołaniem Profesora do zespołów PT Gleboznawczego, które opracowały obowiązujace obecnie: Klasyfikację gleb leśnych Polski (2000), Instrukcję wyróżniania i kartografii siedlisk leśnych (2003) oraz Siedliskowe podstawy lasu (2004), które są załącznikami Zasad hodowli lasu (2003).

W swojej aktywności naukowej Profesor Alojzy Kowalkowski jest niezwykle twórczy. Do roku 2003 opublikował 462 prace, w tym 146 rozpraw, studiów i monografii, 281 artykułów i komunikatów naukowych (127 opublikowanych za granicą), 35 map, podręczników i skryptów (wykaz w załączeniu).

Wyniki swoich badań prezentował na licznych (brak danych ilościowych) kongresach międzynarodowych, konferencjach i sympozjach naukowych. Do 1995 roku był aktywnym członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego ISSS, Międzynarodowej Asocjacji Czwartorzędu INQUA, Międzynarodowej Unii Organizacji Leśnych IUFRO, członkiem założycielem Międzynarodowej Asocjacji Geomorfologów IAG. Uczestniczył w Bilateralnej Współpracy Geografów Niemieckich i Polskich, Konferencji Łacińsko-Amerykańskiej oraz w programie Wypraw Antarktycznych PAN. Był członkiem Komitetów PAN: Gleboznawstwa i Chemii Rolnej, Nauk Leśnych, Badań Czwartorzędu, Zagospodarowania Ziem Górskich. Jest zasłużonym członkiem korespondentem Niemieckiego Towarzystwa Gleboznawczego.

Wykonał nieewidencjonowaną ilość ekspertyz, ocen i innych prac oddanych do wykorzystania w praktyce, 16 recenzji rozpraw doktorskich, 17 habilitacyjnych, w tym 4 zagraniczne i 4 oceny do wniosku o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego.

Bardzo aktywna jest także działalność dydaktyczno-wychowawcza Profesora. Na kierunkach geografia, biologia i chemia WSP w Kielcach prowadził wykłady seminaria i konwersatoria z zakresu gleboznawstwa i geografii gleb, geoekologii, ochrony środowiska. Wykładał na Studium Podyplomowym SGGW-WR w Warszawie w zakresie żywienia lasu i reakcji roślin na nawożenie. Obecnie jest wykładowcą na Podyplomowym Studium Ochrony Środowiska na Wydziale Leśnym AR w Krakowie oraz uczestniczy w zajęciach Leśnego Zaocznego Studium Doktoranckiego IBL w Warszawie. Był promotorem 147 prac magisterskich. Wypromował pięciu doktorów, jedna praca doktorska jest w toku. Bardzo chętnie współpracował ze Studenckim Kołem Naukowym Geografów, w którym do przejścia na emeryturę corocznie organizował obóz naukowy w zakresie ekologii i ochrony środowiska. Dla studentów zorganizował także obóz naukowy w Szwecji, wymianę studentów z Uniwersytetu w Greifswaldzie. W zakresie prac organizacyjnych był vice dyrektorem Instytu-

tu Geografii WSP w Kielcach, członkiem Senatu, przewodniczącym senackiej Komisji Rozwoju i Inwestycji, członkiem Komisji Redakcyjnej wydawnictw WSP, przewodniczącym Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich. Poza uczelnią był członkiem rady naukowej Świętokrzyskiego Parku Narodowego (aktualnie jest jej przewodniczącym), Rady Naukowej Instytutu Ochrony Przyrody PAN, Zespołu Ekspertów Krajowej Sekcji Leśnictwa NSZZ „Solidarność" oraz aktywnym członkiem towarzystw naukowych, w tym Kieleckiego Towarzystwa Naukowego, w którym pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Rewizyjnej. Na forum krajowym uczestniczył w opracowaniu społecznego projektu Ustawy o lasach i gospodarce leśnej oraz projektu reformy rolnictwa.

Zasługi naukowe, dydaktyczne i organizacyjne profesora Kowalkowskiego zostały wielokrotnie nagrodzone, m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1988), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1995), złotą odznaką Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (1961), srebrną odznaką NOT (1976), złotą odznaką za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1990), odznaką honorową Zasłużony dla leśnictwa (2000), srebrnym medalem Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji w Warszawie za zasługi w krzewieniu i wdrażaniu systemów jakości i zarządzania środowiskowego (2004)

Osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne Profesora Alojzego Kowalkowskiego są szeroko i powszechnie uznane i doceniane w kraju i na arenie międzynarodowej. Wciąż jest aktywny i kreatywny. Ilość osób, która zna i podziwia Profesora jest imponująca. Nie ma konferencji naukowej, na której byłem, a na której nie przewijało by się nazwisko Profesora. To miłe móc udzielać informacji o aktywności Profesora osobom, których niejednokrotnie w ogóle nie znałem, a które wiedząc że współpracujemy, dopytują się o Niego i przekazują życzenia.

Na zakończenie pozwolę sobie na osobistą charakterystykę wyrażoną jednym zdaniem:

Profesor Alojzy Kowalkowski - uczony pochłonięty pasją odkrywania i dążenia do prawdy naukowej jest surowym i wymagającym MISTRZEM, ale jednocześnie życzliwym, zawsze otwartym na dyskusje naukowe WIELKIM PRZYJACIELEM.

ALOJZY KOWALKOWSKI – THE PROFESSOR, SCIENTIST AND TUTOR

The question about time – this
what stops, creates and destroys its flow
- has been always the most important question asked by the man.
I.Prigogine, And. Stengers

Professor Alojzy Kowalkowski, with shoulders slightly moved forward as if he wanted to be closer to the nature to investigate it, constantly arouses the admiration of his colleagues and students. In spite of being 80 years old, he constantly walks up a difficult mountainous route to the Integrated Monitoring Station in the Świętokrzyskie Mountains no matter of the weather condition.

He is a true Professor - as students of the Świętokrzyska Academy in Kielce speak about him – the advocate of the modern science, always open and ready to discussions. A characteristic skill of Professor Kowalkowski is an unusual ability of detail perception as well as formulation of conclusions. It enables him to formulate fundamental problems to be solved and assumption to prove in order to explain the problems. He is a titan of work. His saying: „... when I am tired with one work, I will switch to the other one" is popular among his colleagues and this is what pushes them to work with him. We were lucky that his inclination to scientific investigations brought the Professor from Poznań, by Warsaw to the Świętokrzyskie Mountains.

He was born on the 26th November 1924 in Małżewie, the Tczew county, in a teacher's family. He completed a primary school in the same town. His geographical and cartographical passion dates back to times when he attended the Physical-Mathematical Grammar School in Gniew (1938-1939), and later the General Education Grammar School in Tczew. The latter school, he completed with a secondary-school certificate in 1947. Professor Kowalkowski deepened his interest in these fields during studies at the Forestry Faculty at the Poznań University in the years 1947–1951. During the second year of his studies, he was a voluntary assistant in the Department of Measurements and he conducted laboratory classes on measurements with students. This work, similarly as short-term employment (29.01. – 31.03. 1950) in the Department of Forest Management Planning of the contemporary State Forests Administration, the Poznań District, provided him a practical experience in the mentioned fields. During the 3rd year of studies, he was employed (from 1st April 1950) as an assistant in the Chair of Soil Science at the Poznań University and began intensive studies and works in the field of the soil cartography under supervision of Professor Felix Terlikowski. The effect of these studies were detailed soil and fecundity maps for 3 State Forest Districts and 2 State Fish Ponds.

Professor Kowalkowski completed his Master's studies in 1951 in the field of agro-technical studies and forestry engineering with the thesis: "The Oak Forests located in the Krotoszyn clay-type soils". He received a top mark for the thesis. Under the supervision of friendly Mikołaj Kwinichidze PhD – a later professor and Head of the Chair of Soil Science – he studied principles of dynamic bioecological interpretation of soils and within a didactic work he dealt with field and laboratory soil diagnostics.

A particular meaning for his further scientific development had the participation in the soil cartography project for the Soil Atlas of Poland in the scale 1:300 000. Professor Kowalkowski, as a young adept of the soil science, took part in preparing and editing of soil maps for: Szczecin, Poznań, Wrocław, Opole, Zbąszyń, Płock, Łódź and Bydgoszcz. He was also included into the Editing Board of the Soil Atlas of Poland wherein he worked on a concept and graphic layout of this publication under the management of Professor Arkadiusz Musierowicz. The Atlas became a base for elaboration of soil distribution in Poland in the scale 1:1 000 000 (1958) and maps of soils of Poland in the scale 1:500 000 (1972). Professor Kowalkowski was also invited by the Polish Soil Science Society (PTGleb), a groups of the most outstanding soil science specialists, to a team working on the modern classification of soils and soil nomenclature. The many-years joint projects ended with publications: *"Natural and genetic classification of soils of Poland" (1958), "Genetic classification of soils of Poland" (1959), "Project of norms for description of soil profiles" (1963), "Project of nomenclature for soil horizons" (1960), "Dictionary of the Soil Science and of related sciences" (1964, 1967), "Project of the forest soil classification" (1966).* These elaborations had an essential theoretical and practical meaning. Their results were introduced to academic textbooks for the soil science published in Poland and implemented into the agricultural and forestry practices.

From the year 1954, thanks to grants received from the Committee of Forest Sciences - Polish Academy of Science (PAN) and from the Committee of Soil Sciences and Fertilization, Professor Kowalkowski, along with Zbigniew Prusinkiewicz developed, a research program on soil proprieties in different soil mosaics and their relation to current plant communities in the Białowieża National Park. Simultaneously, he carried out the research on the genesis and proprieties of black Pyrzyce soils. The research was extended over Northern, Central and Southern Poland. In this research, and also during preparation of detailed soil maps for agricultural and herbal farms, he pointed out problems of time sequence of the soil formation environment and soils stratigraphy along with the influence of weather conditions of the periglacial environment on the soil profile structure. Professor Kowalkowski proved the indicatory value of the semi-fossil molluscan fauna in soil horizons and layers for the recognition of ecological conditions of the soil formation in the past.

The influence of denudation and periglacial accumulation along with frost processes on the formation of soil profiles was already a subject the investigation within his doctoral thesis "Water conditions and some chemical soil proprieties in the oak stands in the area of Wągrowiec (on the example of the Dębina Forest District)". The thesis defense took

place at the Agricultural Faculty of Agricultural University in Poznań in December 1960. The thesis was published in Fascicles of the Committee for Agricultural and Forest Sciences in 1961.

In his PhD thesis, for the first time in the Polish soil science, he formulated the course of yearly humidity distribution in the dynamic system of investigated soils on the basis of the humidity dynamics and profile formation of physical and chemical proprieties of soils. The research of Professor Kowalkowski on the dynamics of water conditions in forest soils proved that features of former climate conditions are still present in soils and grain size differentiation in soil profiles has often a relict character. This problems were and still are subjects of the Professor Kowalkowski's research within a creative many-year cooperation with Professor Klaus-Dieter Jäger from the Halle University and Dr. Dietrich Kopp from the Forest Institute in Eberswalde.

In the 60-ties of the 20th century further scientific activities of Professor Kowalkowski were significantly influenced by professors: Bogumił Krygowski from the Institute of Geography, Poznań University, and especially Jan Dylik from the Institute of Geography, Łódź University along with Alfred Jahn from the Institute of Geography, Wrocław University who formed a well-known in the world periglacial school those times.

In years 1962 – 1970 Professor Kowalkowski, after receiving a grant from Polish Academy of Sciences (PAS) and PTGleb, develops the research on interpretation of features and proprieties in soil profiles of the non-biological origin. A habilitation thesis „Main directions of the soils development in the morphogenetic environment of the Dalkowskie Hills" was the effects of this research. The habilitation colloquium took place at the Agricultural Faculty of the Agricultural University in Poznan in November 1968. In this work, Professor Kowalkowski formulated an innovative thesis that in the periglacial environment mother-rocks were already subjects of carbonate outwashing. This process conditioned the migration of the colloid clay and formation of horizons enriched with the clay. The hitherto research connected these horizons with the warm climate of the Holocene. He has also described a new type of rusty soils and connected their genesis with the periglacial environment of the late Pleistocene.

The research on the frost transformation zones and of slope soilcovers along with the pedologic interpretation called out the interest in the European centers of soil science. The results are cited, among others, in the textbook „Lehrbuch der Bodenkunde" (Scheffer & Schachtschabel 1976). The later research proved that productiveness of soils and their susceptibility to the erosion are conditioned by the degree of the periglacial zones and covers formation and their preservation in the Holocene.

In 1970, Professor Kowalkowski ended his work in Poznań and accepted a regular post as a Head of the Department of Soil Science and Forest Fertilization in the Forestry Research Institute (IBL) in Warsaw. During his work in IBL he continued the research on relations between genetic horizons and periglacial covers. Professor Kowalkowski proved, in opposition to contemporary ideas, that the concept of extraperiglacial disturbances from the Holocene should be extended to anthropogenic disturbances with the thickness from 40 to 200 cm and biogenic disturbances with the thickness up to 40 cm connected with the organic matter accumulation.

In the 70-ies Professor Kowalkowski worked out and introduced a practical schema of the typological, cartographical and regional taxonomies of soil systems distinguished on the basis of diagnostic units. Professor Kowalkowski joined and actively worked on the information system on the soil environment BIGLEB as he noticed a necessity to systemize of features characterizing basic soil units and their components along with the circumjacent environment. In 1978 he became a coordinator of a project Cartography of Soils in the Forest Environment KAL–BIGLEB. The main purpose of this project was to collect and transform the scientific information and optimal utilization of information on soils, forest stands and their environment.

While working on a problem of relationships between periglacial covers and profile structure and proprieties of present soils, Professor Kowalkowski noticed a necessity of the research on fossil soils of the periglacial origin and found in the contemporary periglacial environment. The research was possible due to receiving a financial grant from the Committee for the Quaternary Research PAS, Institute of Geography PAS and Polish Soil Science Society. As a result he found that it is possible to in-

terpret the former soil formation environment on the basis of recognized soil and sediment morphology along with sets of analyses from obtained samples. Features of different processes (cryogenic, biogenic, chemical, etc.) can overlap on the same horizons or they can form sequences of horizons with a morphology similar to podzolic soils, brown soils etc. Professor Kowalkowski found also that brown soils existed already in the late Pleistocene and are connected with a cold climate of the periglacial environment. The participation into the Mongolian-Polish Physical-Geographical Scientific Expedition of Polish and Mongolian Academies of Science in the years 1974, 1975, 1977, 1978 along with the soil research in Germany, Finland, Sweden, Norway, Andes, the Bunger Oasis, China and in Australia helped him to confirm that the interpretation of soils should take into account features of soil formation changes and of their time sequences in a greater degree, especially in conditions of the late Pleistocene with overlapping contradictory factors of the soil development.

The second field of the Professor Kowalkowski's interests, dating back to his professional work in Poznań when in 1961 he changed from the Department of Soil Science to a newly established Chair of Cultivation and Fertilization at the Horticultural Faculty WSR , was the issue of forest soil fertilization. He concentrated on the circulation of water and nutrients in the soil environment, influence of mineral fertilization on this circulation and relationship between development and distribution of root systems in forest trees and some cultivated plants and with proprieties of each soil horizons. During his work for IBL he developed a program of the organizational structure of the forest fertilization which assumed that the mineral fertilization is an intervention of supplementing with mineral components which already circulate in the soil-plant system. The results were presented during a meeting of specialists from Counsil for Mutual Economic Aid in 1972. The mail purpose of this program was to recreate and maintain an active and dynamically balanced circulation of mineral and organic nutrients in forest ecosystems. The problem of mineral fertilization of the forest was a subject of the research in the cooperation with other CMEA countries in the years 1971 – 1985.

Due to needs of forest practices connected with realization of the program of timber production intensification and forest protection in the areas threatened by the industrial emissions Professor Kowalkowski begun work on: 1 - improvement of assessment methods of fertilization of pine stands in different habitat conditions; 2 - utilization of nutrients from fertilization and from the soil by pine stands in different habitat; 3 - qualification of factors and conditions influencing effectiveness of mineral fertilization; 4 - influence of mineral fertilization on the biological condition, humification, biological activities and proprieties of caries in forest soils on symbiotic fungi of the pine; 5 - improvement of ground and aerial methods of mineral fertilization of the forest and forest seedling plantations.

Such a wide range of the research could be undertaken due to concentration of highly qualified scientific staff and technical personnel around him, establishing well equipped laboratories and a system of experimental plots located in forests all over the country.

In the year 1970 Professor Kowalkowski undertook the monitoring research on the influence of the Nitric Factory in Puławy on distribution of mineral components in forest soil profiles along with possibilities of restitution of forest functions in the forest ecosystem under long term disturbance in the Forest Administration District in Puławy. The research has been still carried out by Professor.

In 1985 Professor Alojzy Kowalkowski accepted a post in the Higher Pedagogical School in Kielce (presently the Świętokrzyska Academy). In 1987 he was granted a professor title of forestry sciences. He established a Department of Soil Geography and Nature Protection within the Institute of Geography. On the basis of his experience gained in WHO UN, in 1971, USA, Japan and Denmark in the field of organization of environmental monitoring systems as well as many-year direct relations with authors of the projects Bornhöveder Seenkette in Kiel, Forest Ecosystems in Gottingen, Höglwald in Monachium and Arinus in Freiburg, Professor Kowalkowski started to work on a concept of the natural environment monitoring system in the Świętokrzyskie Mountains according to technical rules implemented in Western countries.

In years 1988-1990, thanks to the financial grant obtained from the Ministry of Education, he conducted the preliminary research on the monitoring concept and scientific bases of rational location

of the monitoring station. On the basis of this research there was accepted an assumption that in the Świętokrzyski Region forest ecosystems are under strong anthropogenic pressure which causes opposed processes of strong alkalization and acidification from the atmosphere. In the area of so called the *White Basin* (1032 km^2) there was found a shift in ranges of the soil bufferness from exchangeable to silicate and carbonate as a consequence of prolonged emission of calcium and cement dusts emitted by the Cement and Calcareous Plant in Sitkówka-Nowiny and Małogoszcz. A result of alkalization was a change in habitat conditions, reflected in forest ecosystems by displacing the coniferous forest species by the species typical for sunny forests. In large areas of the region, prevailing beyond the range of alkaline emissions, the constant acidic emission from the atmospheric air was found. It caused progressive acidification of soils and their underground to the levels of aluminium and iron bufferness, creating unfavorable developmental conditions for the flora and of soil fauna. Especially toxically endangered can be the root development environment of trees and shrubs. A post-effect is strong acidification of soil, underground and surface waters.

The Integrated Monitoring Station was built by Professor Kowalkowski thanks to winning a KBN tender for scientific research for the years 1991-1993 with a project "Evolution and present environmental processes in the Świętokrzyski Region" and with a prominent help from the Provincial Administration Office in Kielcach. This station has been included into the national network of Integrated Monitoring Base Stations of the Natural Environment. Additionally, it is involved in the research on the quality of the natural environment of the Świętokrzyskie Province – especially the air pollution investigations realized by the Provincial Inspectorate of the Environment Protection in Kielce. Moreover, the Station provides an experimental base for young scientists and for development of educational programs for students coming from all over Poland.

As an effect of continuous scientific cooperation with the forestry in Poland, Professor Kowalkowski was appointed to different teams of the Polish Soil Science Society (PTGleb) which worked out presently binding standards: classification of forest soils of Poland (2000), instruction for classification and cartography of forest habitats (2003), habitat foundations for the forestry (2004) which are annexes to the Rules of the Forest Management (2003).

In 1995 Professor Kowalkowski was retired but he did not finish his scientific and organizational activities. He negotiated an agreement between two leading universities in Kielce - the contemporary High Pedagogical School and the Technical University, and with the European Institute for Postgraduate Education from Dresden (Germany), where he is a ordinary member. Within this agreement, in 1996 a foreign center EIPOS Kielce was established. Professor Kowalkowski became a Vice-President, and from 2003 a President. In the EIPOS Kielce he took part in elaboration and realization of a large project TEMPUS-PHARE "The European integrative study on the environment in Poland" and in the project "The strategy of introduction of the environmental management system in municipal and industrial agglomerations in Poland". Additionally, he actively participated in the research of the Integrated Monitoring Station. In the years 1998-2001 he actively participated in the scientific research finances by KBN - a grant No No. 5 PO6H 025 15 "The dynamics of the organic matter circulation in forests ecosystems exposed to acidic and alkaline emissions". Presently, he is a main researcher within a scientific grant of KBN No. 2 PO4E 015 26 – "Geographically conditioned trends and discontinuation of development of podzolic soils – their genetic and ecological aspects". He is a founder and a member of Editorial Board and a co-editor of the year-book „Regional Monitoring of the Natural Environment" issued by the Kielce Scientific Society (KTN) and the Integrated Monitoring Station of the Świętokrzyska Academy. Additionally, he is a member of the Publishers Council „Archiv für Naturschutz und Landschaftsforschung" in Greifswald.

In his scientific work, Professor Alojzy Kowalkowski is unusually creative. Up to the year 2003 he has published 462 various works, including 146 of dissertations, studies and monographs, 281 papers and scientific notes (127 published abroad), 35 maps, manuals and textbooks (a full list presented in the annex).

The research results he presented during numerous (the number not specified) international congresses, conferences and scientific symposia. Till 1995 he was an active member of the International

Soil Science Society ISSS, International Union for Quaternary INQUA, International Union of Forest Research Organizations IUFRO as well as he was a founder and a member of International Association of Geomorphologists IAG. He took part in a Bilateral Cooperation of German and Polish Geographers, Latin-America Conference and in Antarctic Expeditions of the Polish Academy of Science (PAS). He was a member of numerous Committees of PAS: Soil Sciences and of Farming Chemistry, Forest Sciences, Quaternary Research, Mountainous Areas Management. He is also a worthy correspondent member of the German Soil Science Society.

Professor Kowalkowski has prepared a vast number unpublished reports, assessments and other works which have practical application, 16 reviews of PhD theses, 17 habilitation theses, including 4 foreign ones, and 4 reviews of the applications to the professor titles.

The Professor's didactic and educational activities are also very impressive. He carried out lectures, seminars and classes on the soil science, soil geography, geoecology and environment protection for students of geography, biology and chemistry in the Higher School of Education in Kielce . He gave lectures at postgraduate courses at Main School of Farming – Agricultural Academy in Warsaw on the forest nutrition and reaction of plants on fertilization. Presently, he is a lecturer in the Postgraduate Studies of the Environment Protection Department at the Forestry Faculty of the Agricultural University in Kraków and in the Part-time Forestry Doctoral Study of IBL in Warsaw. He was a supervisor of 147 master's theses. He promoted five doctors and one PhD thesis is in the course. He cooperated very willingly with the Student's Scientific Association of Geographers, with whom he regularly organized scientific camps in the filed of ecology and the environment protection. He carried out this activity till his retirement. He also organized a student scientific camp in Sweden and international student exchange with the University in Greifswald.

Professor Kowalkowski was a Vice Director of the Institute of Geography, WSP in Kielce, a member of the Senate, a Chairman of the Senate Committee for Development and Investments, a member of the Editorial Committee of Publishers (WSP Kielce) and a Chairman of the Disciplinary Committee for Academic Teachers. Outside the university he was member of: Scientific Committee of the Świętokrzyski National Park (presently he is a chairman), Scientific Council of the Institute of Nature Protection PAS, Council of Experts of the National Forestry Section of the Labor Union "Solidarity" (NSZZ "Solidarność") and an active member of scientific societies, including the Kielce Scientific Society wherein he was a Chairman of the Revisory Committee. On the national level he took part in the social project of the Forest and Forestry Management Law and the project of the agriculture reform.

The scientific, didactic and organizational contribution of Professor Kowalkowski were many times awarded with various prizes, among others The Cross of the Revival of Poland (1988), The Medal of the National Education Committee (1995), the golden badge of the Polish Soil Science Society (1961), the silver badge of NOT (1976), the silver badge for Contribution for the Nature Protection and Water Management (1976), the golden honorary badge for Contribution to the Forestry development (2000), the silver medal of the Polish Centre for the Research and Certification in Warsaw for contributions in the propagation and initiation of quality systems in the environmental management (2004).

The scientific, didactic and organizational achievements of the Professor Alojzy Kowalkowski are widely and universally recognized in the country and abroad. He is still very active and creative. The quantity of persons who know and admire Professor is very impressive. At all scientific conference, which I took part in, the name of Professor Kowalkowski was always mentioned.

It is very nice to be able to provide information on the activity of Professor to persons who I did not even know and who, knowing that we cooperate, ask about him and sent him their regards.

At the end I would like to present my personal characterization of Professor expressed with one sentence:

Professor Alojzy Kowalkowski – the scientist absorbed with a passion of exploration and endeavour to discover the scientific truth is a strict and demanding MASTER, but simultaneously THE GREAT FRIEND attentive and always open to scientific discussions.

Fot. 1 Dyskusja przy odkrywce glebowej podczas zjazdu naukowego „Geneza gleb wytworzonych z utworów przekształconych peryglacjalnie na Niżu Polskim" w roku 1973 (fot. J. Pelišek).
Od lewej do prawej: T. Komornicki, M. Kępka, F. Kuźnicki, H. Uggla, R. Truszkowska, A. Kowalkowski, D. Kopp, K. Konecka-Betley

Fot. 3, 4 Profesor Kowalkowski na zajęciach terenowych za studentami II roku geografii Akademii Świętokrzyskiej w Świętokrzyskim Parku Narodowym. (fot. R. Kozłowski)

Fot. 5 Profesor Kowalkowski w czasie pobierania prób glebowych na terenie Stacji Monitoringu Akademii Świętokrzyskiej. (fot. R. Kozłowski)

Fot. 6 Spotkanie z przedstawicielami IBL – Stacja Monitoringu AŚ (od lewej stoją: S. Niemtur, H. Wróblewski, A. Kowalkowski, M. Jóźwiak) – październik 2004. (fot. R. Kozłowski)

Fot. 7 Spotkanie ze studentami Studenckiego Koła Naukowego „Geoekologów”. (fot. M. Jóźwiak)

Fot. 8 Spotkanie organizacyjne z przedstawicielami Departamentu Monitoringu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, koordynatorem Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego w Polsce oraz Instytutu Badawczego Leśnictwa na Świętym Krzyżu (od lewej stoją: H. Kasprowicz, S. Ambroży, A. Kowalkowski, A. Kostrzewski, A. Jagusiewicz, D. Wróblewska, S. Niemtur, M. Jóźwiak. Październik 2004 (fot. R. Kozłowski)

B i b l i o g r a f i a
prac opublikowanych
prof. dr hab. inż. Alojzego Kowalkowskiego

1952

1. **Kowalkowski A., 1952:** *Dąbrowy na glebach typu krotoszyńskiego,* Sylwan nr 10
2. **Kowalkowski A., Cieśla W., Badyda E., Kwinchidze M., Reimann B., Hoffmann M., Dzięciołowski W., Rząsa S.,1952:** *Charakterystyka gleb Gospodarstwa Rolnego PGR Gąsawy pow. Szamotuły,* Roczniki Nauk Rolniczych, T. 66, z. 1: 178-180

1955

1. **Królikowski L., Kuźnicki F., Kwinichidze M., Kowalkowski A., Musierowicz A., Prusinkiewicz Z., 1955:** *Projekt klasyfikacji gleb Polski, Polskie Towarzystwo Gleboznawcze, Komisja Klasyfikacji, Nomenklatury i Kartografii Gleb,* Warszawa, s. 76.

1956

1. **Kowalkowski A., Kowaliński S., Królikowski L., Kuźnicki F., Kwinichidze M., Musierowicz A., Prusinkiewicz Z., Klasyfikację gleb górskich opracowali Dobrzański B., Musierowicz A., Strzemski M., Uziak S., 1956:** *Przyrodniczo-genetyczna klasyfikacja gleb Polski ze szczególnym uwzględnieniem gleb uprawnych, zatwierdzona przez Komisję Klasyfikacji,* Nomenklatury i Kartografii Gleb w dniu 27 maja 1955 roku. Roczniki Nauk Rolniczych, t. 74, s. D. Monografie, Warszawa: 96+XXIV

1957

1. **Praca zespołowa, 1957:** *Atlas Gleb Polski 1:300 000, Arkusz Szczecin,* IUNG Puławy, Warszawa
2. **Praca zespołowa, 1957:** *Atlas Gleb Polski 1:300 000, Arkusz Poznań,* IUNG Puławy, Warszawa
3. **Praca zespołowa, 1957:** *Atlas Gleb Polski 1:300 000, Arkusz Wrocław,* IUNG Puławy, Warszawa
4. **Kowalkowski A., Mucha W., 1957:** *Gleby niektórych regionów Pomorza Gdańskiego, Materiały Zjazdu Naukowego Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego,* Warszawa

1958

1. **Praca zespołowa, 1958:** *Mapa gleb Polski 1:1 000 000,* Warszawa
2. **Praca zespołowa, 1958:** *Atlas gleb Polski 1:300 000, Arkusz Płock,* IUNG Puławy, Warszawa
3. **Praca zespołowa, 1958:** *Atlas gleb Polski 1:300 000, Arkusz Opole,* IUNG Puławy, Warszawa
4. Praca zespołowa, 1958: *Atlas gleb Polski 1:300 000, Arkusz Zbąszyń,* IUNG Puławy, Warszawa
5. **Kowalkowski A., Hoffmann M., 1958:** *Gleby województwa poznańskiego,* Poradnik Gospodarski nr 5, 7, 8, 9, 10, 11, Poznań

1959

1. **Kowalkowski A., Prusinkiewicz Z., 1959:** *Gleby Arboretum w Kórniku,* Arboretum Kórnickie, t. IV
2. **Kowalkowski A., Prusinkiewicz Z., 1959:** *Mapa gleb Arboretum Kórnickiego 1:3000,* Arboretum Kórnickie, t. IV,
3. **Kowalkowski A., Kowaliński S., Królikowski L., Kuźnicki F., Kwinichidze M., Musierowicz A., Prusinkiewicz Z., 1959:** *Genetyczna klasyfikacja gleb Polski,* Roczniki Gleboznawcze, t. VII, s. 103.
4. **Praca zespołowa, 1959:** *Atlas gleb Polski 1:300 000, Arkusz Łódź,* IUNG Puławy, Warszawa
5. **Praca zespołowa, 1959:** *Atlas gleb Polski 1:300 000, Arkusz Bydgoszcz,* IUNG Puławy, Warszawa
6. **Praca zespołowa, 1959**: *Atlas gleb Polski 1:300 000, Arkusz Bydgoszcz,* IUNG Puławy, Warszawa

1960

1. **Hoffmann M., Kowalkowski A., 1960:** *Wstępne badania nad genezą gleb pyrzyckich,* Roczniki Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, t. IX: 133-150.
2. **Kowalkowski A., 1960:** *Projekt nomenklatury poziomów glebowych,* Roczniki Gleboznawcze, T. IX, z. 1, Warszawa: 67-88.
3. **Praca zespołowa, 1960:** *Instrukcja ramowa opracowania mapy gleb i mapy bonitacyjnej w skali 1:25 000,* Polskie Towarzystwo Gleboznawcze, Warszawa

1961

1. **Kowalkowski A., 1961:** *Warunki wodne i niektóre chemiczne właściwości gleb w lasach dębowych okolic Wągrowca,* Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Prace Kom. Nauk Roln. i Nauk Leśn., t. X, z.1/2 ,. Poznań: 39-136
2. **Hoffmann M., Kowalkowski A., 1961:** *Czarne ziemie obniżonych terenów Niziny Pyrzyckiej,* Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Prace Kom. Nauk. Roln. i Nauk Leśn., T.X, z. 1/1., Poznań: 5-35.
3. **Dzięciołowski W., Kowalkowski A., Rząsa S., 1961:** *Gleby powiatu wągrowieckiego,* Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Prace Kom. Nauk Roln. i Nauk Leśn., T. IX, z. 3, Poznań: 1-25.
4. **Dzięciołowski W., Kowalkowski A., Rząsa S., 1961:** *Mapa gleb powiatu wągrowieckiego*

1:100 000, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Prace Kom. Nauk. Roln., Kom. Nauk Leśn.. Poznań
5. **Kowalkowski A., Mucha W., 1961:** *Warunki przyrodniczo-glebowe,* w: Koń Poznański, Inst. Zootechniki, Dział Dokumentacji Naukowej, Wyd. własne Nr 124. Kraków 1: 7-35.
6. **Kowalkowski A., 1961:** *Badania nad występowaniem poziomu oglejenia odpowierzchniowego w niektórych glebach Wielkopolski,* Roczniki Gleboznawcze, T. X, z. 2, dodatek, Warszawa: 589-592.
7. **Hoffmann M., Kowalkowski A., 1961:** *Czarne ziemie Równiny Średzkiej na tle warunków fizjograficznych,* Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk., Prace Kom. Nauk Roln. i Nauk Leśn., T. XII. z. 3, Poznań: 3-39.

1962

1. **Kowalkowski A., Hoffmann M., 1962:** *Gleby brunatne wytworzone z iłów plejstoceńskich w Nizinie Pyrzyckiej,* Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Prace Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leśn., T. XIII, z. 3, Poznań: 41-66.
2. **Kowalkowski A., Czarnota K., 1962:** *Badania nad rozmieszczeniem systemów korzeniowych dębu, buka, sosny i świerka w glebach murszastych leśnictwa Dębina*. Roczniki Gleboznawcze, T. XII, Warszawa: 237-255.
3. **Kowalkowski A., Prusinkiewicz Z., 1962:** *Morfologiczne przejawy procesów bielicowania i procesów glejowych w glebach Białowieskiego Parku Narodowego,* Poznań: 15-19.

1963

1. **Kowalkowski A., 1963:** *Dynamika zapasów wody w glebach pod drzewostanami dębowymi Leśnictwa Dębina,* Roczniki Gleboznawcze, T. XIII, z. 1, Warszawa: 67-78.
2. **Kowalkowski A., Prusinkiewicz Z., 1963:** *Wskaźniki granulometryczne jako kryterium jednorodności osadów lodowcowych,* Roczniki Gleboznawcze, T. XIII, Dodatek, Warszawa: 159-162.
3. **Kowalkowski A., 1963:** *Z badań nad genezą skał macierzystych gleb okolic Nowego Miasta (Wielkopolska),* Roczniki Gleboznawcze, T. XIII, Dodatek, Warszawa: 237-244.
4. **Kowalkowski A., 1963:** *Niektóre zagadnienia geomorfologiczne w gleboznawczych badaniach terenowych,* Roczniki Gleboznawcze, T. XIII, Dodatek, Warszawa: 131-137.
5. **Kowalkowski A., Komornicki T., Uggla H., Włoczewski T., 1963:** *Projekt normatywów opisu profilu glebowego,* Prace Komisji Klasyfikacji, Nomenklatury i Kartografii Gleb PTG, Warszawa: 118.

1964

1. **Hoffmann M., Kowalkowski A., Staszewski T., 1964:** *Gleby pola doświadczalnego Przemysłowo-Rolnych Zakładów Zielarskich „Herbapol" w Klęce, pow. Jarocin*. Roczniki Gleboznawcze, T. XIV, Warszawa: 25-39.
2. **Hoffmann M., Kowalkowski A., 1964:** *Quantitative and qualitative composition of hums in black earths and brown soils of Pyrzyce Lowland,* Roczniki Gleboznawcze, Dodatek, T. XIV, Warszawa: 51-58.
3. **Kowalkowski A., Wójcik B., 1964:** *Agronomiczna ocena gleb Doświadczalnych Stacji Oceny Odmian w województwie Bydgoskim,* Prez. Woj. Rady Nar., Woj. Ośr. Post. Techn. w Rolnictwie, Bydgoszcz: 1-75.
4. **Praca zespołowa, 1964:** *Słownik gleboznawczy i nauk pokrewnych – Encyklopedyczny (Projekt),* Polskie Towarzystwo Gleboznawcze, Cz. I, Komisja Słownictwa Gleboznawczego, Warszawa: 1- 124.

1965

1. **Prusinkiewicz Z., Kowalkowski A., 1965:** *Studia gleboznawcze w Białowieskim Parku Narodowym,* Roczniki Gleboznawcze, T. XV, z. 2, Warszawa: 161-304.
2. **Kowalkowski A., Staszewski T., 1965:** *Wstępne wyniki badań nad metodyką określania jednorodności skał macierzystych gleb pochodzenia lodowcowego,* Roczniki Gleboznawcze, t. XV, z. 1, Warszawa: 21-36.
3. **Kowalkowski A., Berger L., 1965:** *Subfosylna malakofauna jako wskaźnik pedogenezy w holocenie,* Roczniki Gleboznawcze, T. XV, Dodatek, Warszawa: 443-448.
4. **Kowalkowski A., Nowak G., 1965:** *Ogólne zasoby manganu w niektórych glebach leśnych i uprawnych,* Roczniki Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, T. XXIX, Poznań: 140-149.
5. **Kowalkowski A., 1965:** *Metodyka kartografii gleboznawczej do celów doświadczalnictwa terenowego,* Roczniki Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, T. XXIX, Poznań: 131-139.
6. **Praca zespołowa, 1965:** *Słownik gleboznawczy i nauk pokrewnych – Encyklopedyczny, w języku polskim, angielskim, francuskim, niemieckim, rosyjskim,* cz. II. Projekt obejmujący działy powstawania i kształtowania się gleb oraz morfologii profilu glebowego, Komisja Słownictwa Gleboznawczego PTG, Warszawa: 1-144.
7. **Kowalkowski A., 1965:** *Lehrbuch der Bodenkunde,* Fiedler H.J., Reissig H., Podręcznik gleboznawstwa, Przegląd Naukowej Literatury Rolniczej i Leśnej, T. 11, z. 1,:126-128 (recenzja).

1966

1. **Kowalkowski A., 1966:** *Główne kierunki rozwoju gleb w warunkach środowiska morfogenetycznego Wzgórz Dalkowskich,* Roczniki Gleboznawcze, T. XVI, z. 2. Warszawa: 357-411.
2. **Kowalkowski A., Berger L., 1966:** *Zastosowanie analizy paleomakakologicznej do badań nad rozwojem gleb w holocenie,* Folia Quaternaria No. 23, Kraków: 1-27.
3. **Kowalkowski A., 1966:** *Dynamics of soil water reserves under oak stands of the Dębina Forest District,* The Sci. Publ. For Coop. Centr., Inst. for Sci. Techn. and Econ. Inf., Warsaw: 11 (II wydanie).
4. **Kowalkowski A., 1966:** *Project of Nomenclature of soil horizons,* The Sci. Publ. For Coop.Centr., Inst. For Sci, Techn. and Econ. Inf., Warsaw: 1-18+4 (II wydanie).
5. **Królikowski L., Adamczyk B., Borowiec S., Chodzicki E., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Kuźnicki F., Mucha W., Prusinkiewicz Z., Uggla H., Włoczewski T., 1966:** *Klasyfikacja gleb leśnych,* Polskie Towarzystow Gleboznawcze, Kom. Klasyfikacji, Nomenklatury i Kartografii Gleb, Zespół Gleb Leśnych, Warszawa: 1-39.

1967

1. **Hoffmann M., Kowalkowski A., 1967:** *Jakościowy skład próchnicy w czarnych ziemiach i glebach brunatnych Niziny Pyrzyckiej,* Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Prace Kom. Nauk Roln.i Kom. Nauk Leśn., T. XXIII, z. 2, Poznań: 131-150
2. **Kowalkowski A., Hoffmann M., 1967:** *Zasoby próchnicy w czarnych ziemiach i w glebach brunatnych Niziny Pyrzyckiej,* Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leśn., T. XXIII, z. 2, Poznań:431-437.
3. **Kowalkowski A., 1967:** *Eigenschaften und Entstehung der Böden auf Sandlöss in den Dalkauer Bergen im Katzengebirge,* Albrecht-Thaer-Archiv, Bd. 11, H. 6, Berlin: 483-501.
4. **Kowalkowski A., 1967:** *Zagadnienia genezy gleb wytworzonych z utworów lessopodobnych Wzgórz Dalkowskich,* Roczniki Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, T. XXXI, Poznań: 117-147.
5. **Praca zespołowa, 1967:** *Słownik gleboznawczy i nauk pokrewnych – Encyklopedyczny w języku polskim, angielskim, francuskim, niemieckim, rosyjskim,* cz. III, Komisja Słownictwa Gleboznawczego PTG, Warszawa: 1-168.
6. **Kowalkowski A., 1967:** *Siedliska i roślinność Lasu Kartuskiego w polskim obszarze młodomorenowym,* Langguth E., Kopp D., Passarge H., Standorte und Vegetation des Kartuzyer Waldes im polnischen Jungmoränengebiet, Przegląd Naukowy Literatury Rolniczej i Leśnej, T. 13, z. 3 i 4, Warszawa: 399-402 (recenzja).

1968

1. **Kowalkowski A., 1968:** *Genesis of post-bog black earths based on the study of fossil malacofauna,* Roczniki Gleboznawcze, T. XIX, Dodatek, Warszawa: 243-251.
2. **Kowalkowski A., Nowak G., 1968:** *Gleby bielicowe Wzgórz Ostrzeszowskich wytworzone z piasków akumulacji peryglacjalnej,* Część I. Warunki środowiska, Roczniki Gleboznawcze, T. XIX, z. 1, Warszawa: 27-49.
3. **Kowalkowski A., Nowak G., 1968:** *Gleby bielicowe Wzgórz Ostrzeszowskich wytworzone z piasków akumulacji peryglacjalnej,* Część II. Własności gleb bielicowych, Roczniki Gleboznawcze, T. XIX, z. 2, Warszawa: 365-403.
4. **Kowalkowski A., 1968:** *General regularities of free Si-, Fe- and Al-Oxydes profile distribution in podzolic soils of Ostrzeszów Hills,* Roczniki Gleboznawcze, T. XIX, Dodatek, Warszawa: 112-123.
5. **Prusinkiewicz Z., Kowalkowski A., 1968:** *Niektóre elementy środowiska geograficznego Białowieskiego Parku Narodowego,* W: Park Narodowy w Puszczy Białowieskiej, PWN, Warszawa: 215-228.

1969

1. **Kowalkowski A., 1969:** *Ważniejsze elementy podstaw teoretycznych wydzielania regionów przyrodniczo-glebowych,* W: A. Kowalkowski, J. Marcinek (red.), Materiały z seminarium regionizacji przyrodniczo-gleboznawczej Kraju, regionizacji rolnictwa i oceny środowiska geograficznego dla potrzeb rolnictwa, Poznań 29-31 marca 1968, Warszawa PTG: 11-25.
2. **Królikowski L., Adamczyk B., Borowiec S., Chodzicki E., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Kuźnicki F., Mucha W., Prusinkiewicz Z., Uggla H., Włoczewski T., 1969:** *Klasyfikacja gleb leśnych (II opracowanie),* Komisja Genezy, Klasyfikacji i Kartografii Gleb, Zespół Gleb Leśnych PTG, Warszawa: 1-97.
3. **Kuźnicki F., Adamczyk B., Dobrzański B., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Kowaliński S., Królikowski L., Prusinkiewicz Z., Skawina T., Strzemski M., Uggla H., 1969:** *Projekt systematyki gleb Polski,* Komisja Genezy, Klasyfikacji i Kartografii Gleb PTG, Warszawa: 1-44.

1970

1. **Kuźnicki F., Adamczyk B., Dobrzański B., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Kowaliński S., Królikowski L., Prusinkiewicz Z., Skawina T., Strzemski M., Uggla H., 1970:** *Systematyka gleb Polski,* Zespół koordynacyjny F. Kuźnicki,

K, Konecka-Betley, A. Kowalkowski, S. Białousz, Komisja Genezy, Klasyfikacji i Kartografii Gleb PTG, Warszawa: 100 +nlb.

2. **Kuźnicki F., Adamczyk B., Dobrzański B., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Kowaliński S., Królikowski L., Prusinkiewicz Z., Skawina T., Strzemski M., Uggla H., 1970:** *Classification system of the soils of Poland,* F. Kuźnicki, K. Konecka-Betley, A. Kowalkowski, S. Białousz (Eds), Komisja Genezy, Klasyfikacji i Kartografii Gleb PTG, Warszawa: 1-165.
3. **Kowalkowski A., 1970:** *Zur Genese der Merkmale in den podsolierten Sandböden der Ostrzeszów-Anhöhen, Beiträge zur Bodensystematik unter besonderer Berücksichtigung reliktischer und rezenter Merkmale,* Tagungsbericht D.A.L. zu Berlin, Nr. 102. Berlin: 211-216.
4. **Kowalkowski A., 1970:** *Zusammenhänge zwischen Feuchtigkeitsdynamik und Profilgliederung an Bodentypen unter Eichenbestockung in der Volksrepublik Polen,* Mineralische Grundwasser- und Staunässeböden, ihre Kennzeichnung, Gliederung, Melioration, Berlin: 171-180.
5. **Kowalkowski A., 1970:** *Some investigations on the genesis of parent rocks in the vincity of Nowe Miasto (Great Poland Region),* CIINTE, Warsaw: 1-6 (II wydanie).
6. **Kowalkowski A., 1970:** *Some geomorphological problems in pedological field investigations,* CIINTE, Warsaw: 1-7 (II wydanie).
7. **Kuźnicki F., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Białousz S., 1970:** *Rędziny i gleby wytworzone z utworów eolicznych,* Przewodnik Zjazdu Naukowego „Geneza i typologia gleb Polski Środkowej", wrzesień 14-22 1970, PTG, Warszawa: 3-42,
8. **Kuźnicki F., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Białousz S., 1970:** *Rendzina and soils developed from aeolian formations,* Guide of the Tour-Making Conference, Scientific Meeting on Genesis and Typology of Soils in Central Poland, September 14-22th 1970, PTG Warszawa: 3-52+4+10.
9. **Kowalkowski A., 1970:** *III Naukowy Zjazd Towarzystwa Gleboznawczego NRD w Kühlungs- born*, Roczniki Gleboznawcze, T. XXI, z. 1, Warszawa: 165-167.
10. **Kowalkowski A., 1970:** *XXIII Sesja Międzynarodowego Kongresu Geologicznego,* Praga 1968, Roczniki Gleboznawcze, T. XXI, z. 1., Warszawa: 161-163.
11. **Kowakowski A., Marcinek J., 1970:** *Mikołaj Kwinichidze – uczony, nauczyciel, wychowawca,* 1889-1968, Roczniki Gleboznawcze, T. XXI, z. 1, Warszawa: 531-540.
12. **Kowalkowski A., 1970:** *Geologiczne podstawy gleboznawstwa i siedliskoznawstwa,* Fiedler H.J., Hunger W., Geologische Grundlagen der Bodenkunde und Standortslehre, Dresden 1970, Przegląd Naukowy Literatury Rolnej i Leśnej, T. 20, z. 4, Warszawa: 504-505 (recenzja).

1971

1. **Kowalkowski A., Hoffmann M., Węgielska B., 1971:** *Wpływ właściwości gleb stagnoglejowych wytworzonych z piasków wodnolodowcowych na systemy korzeniowe wiśni,* Poznańskie Towarzystwo Przyj. Nauk, Wydz. Nauk Roln. i Leśn., T. XXXI, Poznań: 331-350.
2. **Kowalkowski A., 1971:** *Konferencja Naukowa Komitetu Nauk Leśnych PAN i Koordynatorów RWPG dotycząca tematu „Nawożenie upraw i zadrzewień",* Postępy Nauk Rolniczych 21, Nr 1, Warszawa: 163-165.
3. **Kowalkowski A., 1971:** *IV Zjazd Delegatów Gleboznawców Związku Radzieckiego,* Ałma-Ata 16-27 IX 1971, Roczniki Gleboznawcze, T. XXIV, Warszawa: 563-567.

1972

1. **Kopp D., Kowalkowski A., 1972:** *Study on litho- and morphogenesis of mother rocks of soils in Sternebeck exposure,* Folia Quaternaria No. 4, Kraków: 37-56.
2. **Kowalkowski A., Berger L., 1972:** *Die Bedeutung der Conchylienfaunen für die spätpleistozäne und Holozäne Sediment- und Bodenstratigraphie,* Bull. Soc. des Amis des Sci. et des Lettr. de Poznań, S.D. 12/13, Poznań: 215-224.
3. **Królikowski L., Kowalkowski A., 1972:** *Wpływ zabiegów hylofitomelioracyjnych na zawartość składników łatwo rozpuszczalnych w glebach bielicowych oraz na skład chemiczny igieł sosny zwyczajnej (Pinus sylvestris),* Postępy Techniki w Leśnictwie, T. XXVIII, Warszawa: 58-62.
4. **Hoffmann M., Kowalkowski A., 1972:** *Przemieszczanie się składników mineralnych w profilu glebowym pod wpływem nawadniania,* Biuletyn Warzywniczy R. 13, Warszawa: 111-112.
5. **Kowalkowski A., Berger L., 1972:** *Subfossil malacofauna as a pedogenic index in the Holocene.* CIINTE, Selected articles from Soil Sci. Ann., Warszawa: 37-56 (II wydanie).
6. **Królikowski L., Mucha W., Adamczyk B., Glanc K., Kowalkowski A. i wsp., 1972:** *Zagadnienie rekultywacji gleb leśnych regionów przemysłowych GOP i KOP,* XIX Ogólnopolski Zjazd Naukowy PTG, Ochrona środowiska glebowego, Puławy: 317-327.
7. **Kowalkowski A., 1972:** *Nowsze wyniki badań nad metodami określania potrzeb nawozowych i żywienia lasu,* Mat. na Konf. Nauk.-Techn. PTL na temat „Nawożenie gleb leśnych", Kraków kwiecień: 119-141.

8. **Kowalkowski A., 1972:** *Nowe poglądy w nawożeniu gleb leśnych,* Referaty i doniesienia naukowe konferencji naukowej 4-8 września 1972, IBL Warszawa-Sękocin: 16-30.
9. **Kowalkowski A., Królikowski L., Janiszewski B., 1972:** *Charakterystyka powierzchni doświadczalnych upraw sosnowych na wydmach śródlądowych i glebach zdegradowanych w Nadleśnictwie Kozienice,* Materiały Konferencji Terenowej 4-8 września 1971, IBL Warszawa-Sękocin: 16-30.
10. **Królikowski L., Kowalkowski A., 1972:** *Wpływ zabiegów hylofitomelioracyjnych na zawartość składników łatwo rozpuszczalnych w glebach bielicowych oraz na skład chemiczny igieł sosny,* Referaty i doniesienia naukowe konferencji naukowej 4-8 września 1972, IBL Warszawa-Sękocin: 151-156.
11. **Kowalkowski A., 1972:** *Wpływ imisji związków azotowych na skład chemiczny leśnych gleb bielicowych okolic Puław,* XIX Ogólnopolski Zjazd Naukowy PTG, Ochrona środowiska glebowego, Puławy, wrzesień: 199-207.
12. **Kowalkowski A., 1972:** *Glebowo-siedliskowe podstawy nawożenia,* Materiały szkolenia w zakresie podstaw nawożenia lasu, IBL Sękocin: 1-33.
13. **Adamczyk B., Biesiacki A., Borowiec S., Brzozowski W., Chalecki J., Cieśla W., Dobrzański B., Flaczyk Z., Gondek W., Hoffmann M., Huczyński B., Jarubas M., Jastrzębski M., Kern H., Konecka-Betley K., Koter M., Kowaliński S., Kowalkowski A., Kuczaj W., Kuźnicki F., Langhamer L., Mirowski Z., Mrozowski J., Olejniczak E., Partyka A., Pondel H., Prusinkiewicz Z., Reimann B., Siuta J., Skawina T., Sotniczuk M., Strzemski M., Turski R., Uggla H., Uziak S., Witek T., Zbysław B., 1972:** *Polska, Mapa gleb 1:500 000,* PAN, IUNG, PTG, Warszawa.

1973

1. **Kowalkowski A., Hoffmann M., Fecko D., 1973:** *Rozwój systemu korzeniowego wiśni w glebach płowych opadowo-glejowych przy różnych systemach uprawy,* Roczniki Gleboznawcze, T. XXIV, z. 2, Warszawa: 299-315.
2. **Królikowski L., Adamczyk B., Borowiec S., Chodzicki E., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Kuźnicki F., Mucha W., Prusinkiewicz Z., Uggla H., Włoczewski T., 1973:** *Klasyfikacja gleb leśnych, PTG,* V Kom. Genezy Klasyfikacji i Kartografii Gleb, Zespół Gleb Leśnych 23, Warszawa: 1-92 (wydanie II poprawione i uzupełnione).
3. **Kowalkowski A., 1973:** *Las kształtuje i chroni środowisko życia człowieka,* Las Polski nr 4, Warszawa: 3-5.
4. **Kowalkowski A., 1973:** *Nowsze kierunki nawożenia gleb leśnych,* Sylwan Nr 3. Warszawa: 17 –28.
5. **Kowalkowski A., 1973:** *Geneza i podstawy klasyfikacji gleb wytworzonych z utworów peryglacjalnych,* Przewodnik Zjazdu Naukowego pod hasłem „Geneza gleb wytworzonych z utworów przekształconych peryglacjalnie na Niżu Polski", 20-26 sierpnia 1973, Suplement, Warszawa: 93-129.
6. **Kowalkowski A., Król H., Ostrowska A., Sytek J., Szczubiałka Z., 1973:** *Instrukcja laboratoryjna dla Pracowni Gleboznawczo-Nawożeniowych,* W: S. Gawliński (red. techn.), A. Kowalkowski (red. nauk.), IBL Warszawa: 1- 69.
7. **Mucha W., Adamczyk B., Glanc K., Kowalkowski A., Królikowski L., Mańka K., Mirowski Z., Sienkiewicz A., Sikora B., Skawina T., Strzyszcz Z., Szymańska M., Trafas M., Trampler T., Uggla H., Urbański K., Włocławek T., 1973:** *Metody badania gleb leśnych zniekształconych wpływem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego i ogólne wskazania przeciwdziałania skutkom,* PTG Warszawa: 1-75.
8. **Kowalkowski A., 1973:** *Druga dwustronna konferencja robocza NRD –Polska na temat badań czwartorzędu i stosowania ich wyników, 2-7 czerwca 1972,* PTG Sprawozdania z konferencji zagranicznych, z. 1, Warszawa
9. **Kowalkowski A., 1973:** *IV Zjazd delegatów gleboznawców Związku Radzieckiego,* Ałma-Ata 16-27 października 1971, Roczniki Gleboznawcze T. XXIV, z. 2, Warszawa: 563-567.
10. **Kowalkowski A., 1973:** *Przygotowania do intensyfikacji nawożenia w Polsce,* Las Polski Nr 9, Warszawa.
11. **Kowalkowski A., 1973:** *Brunatne gleby leśne Węgier, P. Stefanowits, Brown forest soils of Hungary,* Przegląd Naukowej Literatury Rolnej i Leśnej, T. 18, z. 4, Warszawa: 605-608 (Recenzja).

1974

1. **Kowalkowski A., Król H., 1974:** *Współzależność między reliefem powierzchni a mikromozaiką glebową w rozlewiskowej dolinie Wiszni,* Prace IBL nr 447, Warszawa: 53-72.
2. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1974:** *Research in the reverse couplings between mesorelief and some properties of the FH horizon in a rusty podzolic soil,* Roczniki Gleboznawcze, T. XXV, Dodatek, Warszawa: 217-230.
3. **Kowalkowski A., Szczęsny P., 1974:** *Preliminary results of investigation on range and magnitude of immission of nitrogen compaunds in soils in the vincity of Puławy,* Roczniki Gleboznawcze, T. XXV, Dodatek, Warszawa: 179-183.
4. **Kuźnicki F., Adamczyk B., Dobrzański B., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Kowaliński**

S., Królikowski L., Prusinkiewicz Z., Skawina T., Strzemski M., Uggla H., Białousz S., 1974: *Systematyka gleb Polski,* W: F. Kuźnicki, K. Konecka-Betley, A. Kowalkowski, S. Białousz (red.) Roczniki Gleboznawcze, T. XXV, z. 1, Warszawa.

5. **Kowalkowski A., 1974:** *Krajobrazowo-glebowe regiony Polski, Studia metodologiczne w zakresie regionalizacji warunków glebowo-przyrodniczych,* PTG V Komisja, Nr 28, Warszawa: 57-64.
6. **Kowalkowski A., 1974:** *Materiały do metodyki opisu profilu glebowego,* IBL Warszawa: 1-69.
7. **Kowalkowski A., 1974:** *Soil landscape regions of Poland*, Trans. of the 10-th Int. Congr. of Soil Science, VIII, Moscow: 107-114.
8. **Kowalkowski A., 1974:** *Sostojanije issledovanija i organizacija udobrenija w Polsce,* SEV, Eberswalde-Finow, GDR.
9. **Kowalkowski A., 1974:** *Konferencja naukowa Komitetu Nauk Leśnych PAN i koordynatorów RWPG dotycząca tematu „Nawożenie upraw i zadrzewień",* Postępy Nauk Rolniczych 21, nr 1, Warszawa: 163-165.
10. **Janiszewski B., Kowalkowski A., 1974:** *Wstępne wytyczne nawożenia lasu,* IBL Warszawa: 1-69.
11. **Kowalkowski A., 1974:** *Badania, nauczanie i praktyka hodowli lasu w tematyce I Sekcji IUFRO,* Sylwan Nr 6, Warszawa: 81-85.

1975

1. **Kowalkowski A., Lomborinchen R., 1975:** *Geoecological conditions of the soil cover in the mountain complex of the Sant Catchment Basin and Valley,* Bull. de l'Acad. Polon. des Sci., Ser. des Sci. de la Terre, Vol. 23, No. 3-4, Varsovie: 207-211
2. **Kowalkowski A., 1975:** *Granulometric indices of stratigraphy of soil horizons in the Mountain Complex of the Sant Basin and Valley,* Bull. de l'Aacad. Polon, des Sci., Ser. des Sci. de la Terre, Vol. 23, No. 3-4, Varsovie: 213-220.
3. **Kowalkowski A., Starkel L., 1975:** *Badania holocenu i problemy ewolucji środowiska przyrodniczego,* Post. Nauk Roln. Nr 2/77, Warszawa: 141-144.
4. **Kowalkowski A., Janiszewski B., 1975:** *Konferencja koordynatorów RWPG w temacie 11.2 „Nawożenie upraw i drzewostanów",* Sylwan Nr 7, Warszawa: 82-89.
5. **Kowalkowski A., 1975:** *Atlas gleb ZSRR,* Kauriczew J.S., Gromyko J.D., Atłas poczw SSSR Moskwa, Kołos. 1974, Przegląd Naukowej Literatury Rolnej i Leśnej, T. 20, z. 4, Warszawa: 502-504 (Recenzja).
6. **Kowalkowski A., 1975:** *Geologiczne podstawy gleboznastwa i siedliskoznawstwa,* H.J. Fiedler, W. Hunger, Geologische Grundlagen der Bodenkunde und Standortslehre, Dresden 1970, Przegląd Naukowej Literatury Rolniczej i Leśnej, T. 20, z. 4, Warszawa 504-505 (Recenzja).

1976

1. **Kowalkowski A., 1976:** *Oddziaływanie człowieka na gleby na tle przemian środowiska przyrodniczego w czwartorzędzie w Polsce,* Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych, z. 177, Warszawa: 21-46.
2. **Kowalkowski A., 1976:** *II Gleby, Badania Fizjograficzne nad Polską Zachodnią,* T. XXIX, S.B. Botanika, Poznań: 17-31.
3. **Dobrzański B., Kowalkowski A., Prończuk J., 1976:** *Skutki chemizacji rolnictwa w Polsce,* Postępy Nauk Rolniczych Nr 4, Warszawa: 125-135.
4. **Kowalkowski A., 1976:** *Badania nad wskaźnikową zawartością metali ciężkich w glebach kopalnych,* Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych, z. 179, Warszawa: 627-630.
5. **Kowalkowski A., 1976:** *Nawożenie mineralne drzewostanów,* SGGW-AR Studium Podyplomowe Produkcyjności Lasu, Warszawa: 1-64.
6. **Zespół 42 autorów, 1976:** *Pięciojęzyczny słownik gleboznawczy,* PTG, PIWRiL Warszawa: 5-264.
7. **Kowalkowski A., 1976:** *Probleme der Steigerung der Bodenfruchtbarkeit bei Intensivierung der Forstwirtschaft,* Archiv für Acker- und Pflanzenbau und Bodenkunde, Nr. 20, Berlin: 875-880.
8. **Kowalkowski A., 1976:** *Rola zaburzeń peryglacjalnych w kształtowaniu fizyko-chemicznych i chemicznych właściwości gleb bielicoziemnych wytworzonych z piasków,* Proces bielicowania, Materiały II Krajowej Konferencji, PTG Prace Komisji Naukowych V.31, Toruń 4-5 maja 1976, Warszawa: 153-165.
9. **Kowalkowski A., Ostrowska A., Szczęsny P., 1976:** *Badania nad przyczynami niskiej produktywności szkółki zalesieniowej,* Sylwan nr 7, Warszawa: 57-70.
10. **Kowalkowski A., 1976:** *Perspektywy nawożenia lasów w Polsce w świetle najnowszych wyników badań,* Leśnictwo i Drzewnictwo w dobie dzisiejszej, Stowarzyszenie Absolwentów Akademii Rolniczej i byłego WSR i byłego Wydziału Rolno-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego, Referaty na Zjazd 2-3.X.1976, Poznań: 13-22.
11. **Kowalkowski A., Prusinkiewicz Z., 1976:** *Glebowe powierzchnie wzorcowe,* Las Polski nr 6, Warszawa: 13-14.
12. **Kowalkowski A., 1976:** *Influence of industrial emmission on the water dynamics of forest podzolic soils,* V. Congr. of Yugoslav Soc. of Soil Sci., 31 maj – 2 junu, Sarajevo:401-407.

1977

1. **Kowalkowski A, Starkel L., 1977:** *Different age of alluvial soils on the holocene terraces in the Carpathian valleys,* Folia Quaternaria No. 49, Kraków: 63-73.
2. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1977:** *The role of periglacial and extraperiglacial perstructions in the formation of the soil profile in Central Europe,* Folia Quaternaria No. 49, Kraków: 37-45.
3. **Kowalkowski A., 1977:** *A paleopedological investigation of climate and dunes at Pomorsko,* Questiones Geographicae 4, Poznań: 43-50.
4. **Kowalkowski A., Pękala K., Starkel L., 1977:** *The role of climate et man's interference in shaping the relief and soils of the southern slope of the Khangai Mts.,* Folia Quaternaria No. 49, Kraków: 115-144.
5. **Kowalkowski A., 1977:** *Surface erosion of chestnut soils on the southern slope of the Khangai Mts*., Bull de l'Acad. Pol. Sci., Ser. des Sci de la Terre, Vol. 25, nr 3-4, Varsovie: 159-165.
6. **Kowalkowski A., 1977:** *The soils of continental alpine tundra in the Central Khangai,* Bull. de 'Acad. Pol. Sci., Ser. des Sci. de la Terre, Vol. 25, No 3-4, Varsovie: 219-228.
7. **Kowalkowski A., 1977:** *Sod gley soils developed from young alluvial sediments in the Bayan Nuurin-Khotnor Basin,* Bull. de l'Acad. Pol. Sci., Ser. des Sci. de la Terre, Vol. XXV, No 3-4, Varsovie: 229-235.
8. **Kowalkowski A., Pacyna A., 1977:** *Types of habitats in the Sant Valley in Southern Khangai,* Bull. de l'Acad. Pol. Sci., Ser. des Sci. de la Terre, Vol. 25, No 3-4, Varsovie: 235-245.
9. **Kowalkowski A., 1977:** *Dynamika rozwoju późnoplejstoceńskich i holoceńskich gleb z piasków wydmowych w Pomorsku,* Roczniki Gleboznawcze T. XXVIII, z. 3-4, Warszawa: 19-35.
10. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1977:** *Badania nad związkami między morfolofią powierzchni ziemi a strukturą pokrywy glebowej,* Roczniki Gleboznawcze T. XXVIII, 3-4, Warszawa: 1-18.
11. **Kowalkowski A., Szczęsny P., Borzyszkowski J., 1977:** *Wpływ emisji azotowej na sorpcyjne właściwości gleb leśnych w okolicy Puław,* Roczniki Gleboznawcze T. XXVIII, z. 1, Warszawa: 95-106.
12. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., Szczęsny P., 1977:** *Wpływ deszczowania na zawartość łatwo rozpuszczalnych składników mineralnych w leśnej glebie rdzawej bielicowanej,* Roczniki Gleboznawcze T. XXVIII, z. 3-4, Warszawa: 57-71.
13. **Kowalkowski A., Szczęsny P., 1977:** *Wpływ nawożenia siarczanem amonu na niektóre właściwości chemiczne leśnej gleby rdzawej bielicowanej,* Cz. I, Składniki łatwo rozpuszczalne, Roczniki Gleboznawcze T. XXVIII, z. 3-4, Warszawa: 73-83.
14. **Janiszewski B., Kowalkowski A., 1977:** *Wstępne wyniki badań nad wpływem nawożenia mineralnego na glebę i przyrost drzewostanu sosnowego w nadleśnictwie Chojnów,* Roczniki Gleboznawcze T. XXVIII, z. 3-4, Warszawa: 103-113.
15. **Kowalkowski A., Król H., 1977:** *Budowa profilowa toposekwencji gleb na stoku lessowym z glebą kopalną,* Roczniki Gleboznawcze T. XXVIII, z. 3-4, Warszawa: 115-126.
16. **Kowalkowski A., 1977:** *Wpływ różnej głębokości wody gruntowej na wilgotność i zasobność gleb rdzawych bielicowanych pod drzewostanami sosnowymi,* Roczniki Gleboznawcze T. XXVIII, z. 3-4, Warszawa: 127-135.
17. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1977:** *The elementary soil area as a basis for the taxonomy of forest soils, Soil as a site factor for forests of temperate and cool zones,* Proceedings of the symposium, September 5-7.1977, Vol. 1, Zvolen: 126-133.
18. **Kowaliński S., Truszkowska R., Kowalkowski A., Ostrowski J., Tokarski J., Działoszyński E., 1977:** *System informatyczny o środowisku glebowym „BIGLEB"(Koncepcja systemu BIGLEB),* PTG, Prace Komisji Naukowych V/34, Warszawa: 3-31.
19. **Kowaliński S., Truszkowska R., Ostrowski J., Tokarski R., Działoszyński E., Kowalkowski A., 1977:** *The soil information system „BIGLEB",* PSSS Working Group of Soil Information System V/34, Warsaw: 1-33+7.
20. **Kowaliński S., Truszkowska R., Kowalkowski A., Ostrowski J., Tokarski R., Działoszyński E., 1977:** *Informacjonnaja sistema poczwennoj sredy „BIGLEB",* POP V Komissija Genezisa, Kłassifikacii i Kartografii Poczw, Robocza Grupa Informacjonnoj sistemy w poczwiennoj srede. V/34, Warszawa 1977: 1-33+7.
21. **Kowalkowski A., 1977:** *Las w rejonach przemysłowych,* Sylwan Nr 10, Warszawa: 59-66.
22. **Kowalkowski A., 1977:** Wpływ zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na gleby leśne i możliwości zapobiegania, Las Polski Nr 10, Warszawa.
23. **Kowalkowski A., Pacewicz T., Szczubiałka Z., 1977:** *Physical, chemical and biological soil properties versus chemical content of certain plants within the impact of industrial emmissions.* Relation between increase in air-pollution toxicity and elevation above ground. For. Res. Inst. Warszawa: 53-80.
24. **Kowalkowski A., 1977:** *Problemy nawożenia lasów w ZSRR,* Postępy Techniki w Leśnictwie T. XXVIII, Warszawa: 73-78.

25. **Kowalkowski A., 1977:** I*nformacja o postępie organizacji nawożenia lasów w Polsce,* Postępy Techniki w Leśnictwie, T. XXVIII, Warszawa: 91-97.
26. **Kowalkowski A., 1977:** *Zagadnienia naukowych podstaw organizacji nawożenia gleb leśnych,* Postępy Techniki w Leśnictwie, T. XXVIII, Warszawa: 7-13.
27. **Janiszewski B., Kowalkowski A., 1977:** *Wstępne wytyczne nawożenia lasu,* IBL Warszawa-Sękocin (wydanie II poprawione).
28. **Kowalkowski A., Kucaba S., 1977:** *Współpraca naukowców krajów RWPG i Finlandii w zakresie nawożenia lasu,* Sylwan Nr 5, Warszawa: 79-84.
28. **Kowalkowski A., 1977:** *Pedological methods in the study of the landscape evolution in Quaternary,* Proceedings of working session of Commission on Holocene – INQUA (Eurosiberian Subcommission), Tatřanska-Lomnica, Bratislawa: 43-50.
30. **Kowalkowski A., 1977:** *Badania rozkładu wielkości ziarna w glebach płowych Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej,* PTG Jubileuszowy Zjazd 40-lecia 1937-1977, Doniesienia cz. I., Warszawa: 48-54.
31. **Królikowski L., Kowalkowski A., 1977:** *Wpływ zabiegów hylofitomelioracyjnych na zawartość składników łatwo rozpuszczalnych w glebach bielicowych oraz na skład chemiczny igieł sosny zwyczajnej (Pinus sylwestris L.),* Postępy Techniki w Leśnictwie T. XXVIII, Warszawa: 58-62.

1978

1. **Kowalkowski A., 1978:** *The catena of permafrost soils in the Bayan Nuurin-Khotnor Basin of the Khangai Mts, Mongolia,* Proc. of the Third Int. Congr. on Permafrost, Edmonton Canada, 10-13 July 1978: 413-418.
2. **Kowalkowski A., Szczęsny P., 1978:** *Wpływ nawożenia siarczanem amonu na niektóre chemiczne właściwości leśnej gleby rdzawej bielicowej, Cz.II, Właściwości sorpcyjne,* Roczniki Gleboznawcze T. XXIX, Nr 1, Warszawa: 17-25.
3. **Kowalkowski A., 1978:** *Wpływ właściwości gleb opadowoglejowych na systemy korzeniowe drzewostanów grondu niskiego w Białowieskim Parku Narodowym,* Roczniki Gleboznawcze T. XXIX, Nr 3, Warszawa: 45-59.
4. **Kowalkowski A., Królowa H., 1978:** *Wpływ wodno-powietrznych warunków w katenie gleb lessowych na systemy korzeniowe drzewostanu jodłowego,* Roczniki Gleboznawcze T. XXIX, Nr 3, Warszawa: 27-44.
5. **Kowalkowski A., Sytek J., 1978:** *Issledovanija ispolzowanija otchodow okorki drewesiny dlja uluczszenija lesnych poczw i intensifikacii produkcii pitomników,* Sb. Dokł Specj. SEW po teme „Ispolzowanije kory w selskom chozjajstwie" IBL, 16-19 Maja Warszawa.
6. **Kowalkowski A., 1978:** N*awożenie lasu i szkółek leśnych, Poradnik nawożenia i ochrony roślin,* Agrochem.
7. **Kowalkowski A., 1978:** *Sprawozdanie z prac wykonanych w roku 1977 nad tematem „Badania nad wskaźnikami stratygrafii gleb współczesnych i kopalnych",* Sprawozdania z Badań Naukowych Kom. Bad. Czwartorzędu PAN Nr II, Warszawa: 39-43.

1979

1. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1979:** *Konzeption der morphogenetisch-geochemischen Taxonomie der Bodeneinheiten zum Zweck einer naturräumlichen Gliederung, Acta Universitatis Nicolai Copernici,* Geographia 14, z. 46, Toruń: 115-123.
2. **Kowalkowski A., Kopp D., 1979:** *Ansätze und Probleme einer komplexen Naturraumkartierung im Jungmoränengebiet beiderseits der Unteren Oder,* Acta Universitatis Nicolai Copernici, Geographia 14, z. 46, Toruń: 33-42.
3. **Kowaliński S., Truszkowska R., Kowalkowski A., Ostrowski J., 1979:** *Bank informacji o środowisku glebowym BIGLEB,* Roczniki Gleboznawcze T. XXX, nr 1, Warszawa: 73-84.
4. **Kowalkowski A., 1979:** *Perspektywy mineralnego nawożenia lasu i jego rola w kształtowaniu środowiska,* Zeszyty Probl. Postępów Nauk Roln., z. 217, Warszawa: 201-214.
5. **Kowalkowski A., Król H., 1979:** *Investigations of the influence of air-water conditions on the root systems of fir stands in soils developed from loess,* Zeszyty Postępów Nauk Rolniczych, z. 220, Warszawa: 219-225.
6. **Kowalkowski A., 1979:** *Wpływ zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na gleby leśne, i możliwości zapobiegania,* Postępy Techniki w Leśnictwie T. XXX, Warszawa: 24-32.
7. **Kowalkowski A., Ostrowska A., 1979:** *Uwagi do artykułu P. Szczęsnego nt. porównywalności zasobności gleb określonych w różnych terminach pobrania próbek,* Sylwan nr 1. Warszawa: 55-58.
8. **Kowalkowski A., Król H., 1979:** *Fizykochemiczne właściwości gleb borów sosnowych z borówką brusznicą (Vaccinium vitis idaea L.),* Prace Komisji Naukowych PTG II/12, Warszawa: 203-211.
9. **Kowalkowski A., 1979:** *Charakterystyka niektórych wodnofizycznych właściwości butwinowego poziomu gleb bielicoziemnych pod drzewostanami sosnowymi,* Próchnica gleb leśnych, akumulacja, rozkład, właściwości, klasyfikacja, cz. I, PTG Prace Komisji Naukowych V/37, Warszawa – Toruń: 91-99.
10. **Kowalkowski A., 1979:** *Dynamika wilgotności i stężenia składników łatwo rozpuszczalnych*

w glebach pod wpływem emisji Zakładów Azotowych w Puławach, Problemy zagospodarowania terenów leśnych w zasięgu emisji Zakładów Azotowych, Seminarium naukowo-techniczne 12 czerwca 1979, Puławy – Warszawa: 33-42.

11. **Kowalkowski A., Król H., 1979:** *Fizykochemiczne właściwości gleb borów sosnowych z borówką brusznicą (Vaccinium vitis idaea),* Materiały z Sympozjum pt.: „Fizykochemiczne właściwości gleb różnych ekosystemów", Sękocin 28-29 listopada 1978, Prace Komisji Naukowych PTG II/12, Warszawa: 203-211.
12. **Kowalkowski A., 1979:** *Stratygrafia gleb w wykopie Siedlnica,* Śląskie Sprawozdania Archeologiczne 20, Wrocław: 15-20.
13. **Kowalkowski A., 1979:** *Badania nad modelem dynamiki procesów glebowych w ekosystemach,* Prace Komisji Naukowych PTG II/13, Warszawa: 5-24.

1980

1. **Kowalkowski A., 1980:** *The structure of altitudinal zonation of soils of the Donoin Dzun-Nuruu Massif, Khangai Mts. (Mongolia),* Geographia Polonica 43, Warszawa: 111-123.
2. **Kowalkowski A., 1980:** *Altitudinal zonation of soils in the southern Khangai Mountains,* In: K. Klimek, L. Starkel (Eds), Vertical zonality in the southern Khangai Mountains (Mongolia), Geographical Studies No. 136, Warszawa: 65-76.
3. **Kowalkowski A., 1980:** *Rola karagany w kształtowaniu pokrywy glebowej suchego stępu centralnej Mongolii,* Roczniki Gleboznawcze T. XXXI, z. 2, Warszawa: 133-150.
4. **Kowalkowski A., 1980:** *Następstwo procesów glebowych w katenie gleb lessowych Kotliny Sądeckiej,* Roczniki Gleboznawcze T. XXXI, z. 2, Warszawa: 65-76.
5. **Kowalkowski A., Mycielska-Dowgiałło E., Krzywobłocka-Laurow R., Wichrowska M., 1980:** *Analysis of surface textures of quartz sand grains observed in the electron microscope, from tundra and arid steppe soils of the Khangai Mts,* Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica V. 14, Kraków: 135-155.
6. **Kowalkowski A., Pacyna A., Hauke-Pacewiczowa T., Trzcińska M., 1980:** *Characteristics of soils and vegetation of a fairy ring in dry steppe of the Sant Valley,* Bull. l'Acad. Pol. des Sci., Ser. des Sci. de la Terre Vol. 28, No 2-3, Varsovie: 207-213.
7. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1980:** *Topocatene of burozems of the western edge of the Ikhe-Nart Plateau,* Bull. de l'Acad. Pol. des Sci., Ser des Sci. de la Terre, Vol. 28, No. 2-3, Varsovie: 199-206.
8. **Kowalkowski A., Undral G., Borzyszkowski J., 1980:** *Methodological principles for 1:100 000 scale soil cartography of the Bayan District in the dry steppe zone,* Bull de l'Acad. Pol. des Sci., Ser de la Terre, Vol. 28, No 2-3, Varsovie: 215-222.
9. **Kowalkowski A., Mycielska-Dowgiałło E., 1980:** *Soil forming processes in the tundra and arid steppe of the Khangai Mountains on the basis of quartz grain analysis with an electron microscope,* Polish Journal of Soil Science, Vol. 13, No. 1, Lublin: 59-63.
10. **Kowalkowski A., 1980:** *Wpływ emisji Zakładów Azotowych na rozmieszczenie łatwo rozpuszczalnych składników mineralnych w profilu gleb leśnych bielicowych,* Roczniki Gleboznawcze T. XXXI, nr 3/4, Warszawa: 245-252.
11. **Kowalkowski A., 1980:** *Model oddziaływania człowieka na obieg składników mineralnych w ekosystemie leśnym,* Roczniki Gleboznawcze T. XXXI, z.3/4, Warszawa: 339-346.
12. **Brzeźniak E., Kowalkowski A., Niedźwiedź T., Pacyna A., Pękala K., Słupik J., Starkel L., Ziętara T., 1980:** *Environment of the Sant Valley (Southern Khangai Mountain) Mongolia,* In: L. Starkel, A. Kowalkowski (Eds.), Geographical Studies No. 137, Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk.
13. **Kowalkowski A., Mycielska-Dowgiałło E., 1980:** *Stratigraphie der fluviatilen und äolischen Sedimente im Kopanica Tal auf Grund sedimentologischer und pedologischer Untersuchungen,* Holocene valley development-methods and results, Abstr. of Lec. Symposium Franken 25-th – 30-th August, Düsseldorf: 35-37.
14. **Dunikowski S., Kowalkowski A., 1980:** *Problemy zagospodarowania lasów w zasięgu emisji Zakładów Azotowych w Puławach,* Sylwan Nr 11, Warszawa: 60-76.
15. **Kowalkowski A., Sytek J., 1980:** *Wykorzystanie odpadów korowania sosny do uproduktywienia zdegradowanych gleb leśnych,* Las Polski nr 5, Warszawa: 12-14
16. **Praca zespołowa, 1980:** *Mała encyklopedia leśna,* PWN Warszawa.
17. **Kowalkowski A., 1980:** *Podnoszenie produkcyjności gleb i siedlisk przez nawożenie,* Problemy intensyfikacji i racjonalizacji produkcji leśnej w badaniach IBL, Referaty na sesję naukową, Warszawa: 113-124.
18. **Kowalkowski A., Tserenbaljid G., 1980:** *Water and soil mosaics of the dry steppe zone in Central Mongolia,* Proc. of the II International Congress on Physical Properties of Agricultural Materials, Gödöllö.

19. **Kowalkowski A., Król H., 1980:** *Some physical and chemical characteristics of rawhumus horizon in pine forest,* Proc. of the II International Congress on Physical Properties of Agricultural Materials, Gödöllö.
20. **Kowalkowski A., 1980:** *Założenia organizacyjne i metodyczne kartoteki BKA „Geochemiczna charakterystyka gleb i siedlisk leśnych w podsystemie KAL-BIGLEB",* Zastosowanie systemów informatycznych o środowisku glebowym dla potrzeb gospodarki, Sesja Naukowa Jabłonna 7-9 września 1980, PTG Warszawa: 57-64.
21. **Kowalkowski A., 1980:** *Badania nad wskaźnikami stratygrafii gleb współczesnych i kopalnych, Sprawozdanie za rok 1979,* Sprawozdania z badań naukowych III, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Warszawa: 53-59.

1981

1. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., Charaldamba G., 1981:** *Dynamika wilgotności gleb suchego stepu w okresie wegetacyjnym 1978 roku,* Roczniki Gleboznawcze T. XXXII, Nr 1, Warszawa: 3-17.
2. **Kowalkowski A., 1981:** *Climatic-time sequence of chernozems in the Khangai Mountains (Mongolia),* Roczniki Gleboznawcze T XXXII, Nr 3, Warszawa: 161-170.
3. **Dorshgotow D., Kowalkowski A., 1981:** *Fundamental regularities in the geographical zonality of soils in Mongolia,* Questiones Geographicae Nr 7, Poznań: 21-34.
4. **Kowalkowski A., 1981:** *Kartographische Methode zur Darstellung und Interpretation der Struktur der Bodendecke als Standortskomponente,* Mitteilungen der Forstlichen Bundesversuchsanstalt Wien, Bd. 140, Wien: 57-64.
5. **Kowalkowski A., Szczubiałka Z., 1981:** *Związki między stężeniem Mn, Cu, Pb i Zn w igłach sosny zwyczajnej (Pinus silvestris L.) a ich zawartością w poziomach próchnicznych gleb skażonych emisją przemysłową,* Roczniki Gleboznawcze T. XXXII, z. 1, Warszawa: 55-69.
6. **Alexandrowicz S.W., Klimek K., Kowalkowski A., Mamakowa K., Niedziałkowska E., Pazdur M., Starkel L., 1981:** *The evolution of the Wisłoka Valley near Dębica during the late glacial and Holocene,* Folia Quaternaria 53, Kraków.
7. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., Porębska G., 1981:** *Geoekologiczne podstawy rozpoznawania i kartografii gleb rdzawych,* IBL Warszawa-Sękocin: 1-85.
8. **Borzyszkowski J., Kowalkowski A., Porębska G., 1981:** *Geoekologiczne podstawy kartografii gleb rdzawych, Materiały Konferencji Terenowej,* Szczecinek 12-13.X.1981, PTG Komisja Genezy Klasyfikacji i Kartografii Gleb, Zespół Kartografii Gleb i Siedlisk Leśnych, Warszawa: 3-32.
9. **Kowalkowski A., 1981:** *Teoria prof. B. Ulricha o destabilizacji ekosystemów leśnych przez kwaśne deszcze,* Przegląd Geograficzny T. 53, z. 3, Warszawa: 627-638.
10. **Kowalkowski A., 1981:** *Nawożenie mineralne lasu – postęp i potrzeby badań,* Nawożenie mineralne lasu, I Krajowe Sympozjum, Warszawa-Sękocin IBL: 3-18.
11. **Kowalkowski A., Szczubiałka Z., 1981:** P*roblemy techniki lotniczej mineralnego nawożenia lasu,* Nawożenie mineralne lasu, I Krajowe Sympozjum, Warszawa-Sękocin IBL: 151-159.
12. **Janiszewski B., Kowalkowski A., Kulesza J., Trampler T., 1981:** *Wpływ różnych dawek i kombinacji nawożenia mineralnego na przyrost drzewostanu sosnowego w Nadleśnictwie Choczewo,* Nawożenie mineralne lasu, I Krajowe Sympozjum, Warszawa Sękocin IBL: 166-179.
13. **Kowalkowski A., 1981:** *Nawożenie lasu – I Krajowe Sympozjum,* Las Polski nr 2, Warszawa: 5-7.
14. **Kowalkowski A., 1981:** *KAL-BIGLEB Subsystem, Soils of woodlands,* The soil information system „BIGLEB", PSSS Warsaw-Jabłonna.
15. **Kowalkowski A., Sytek J., 1981:** *Wykorzystanie odpadów korowania sosny do uproduktywnienia zdegradowanych gleb leśnych,* Utylizacja kory ważnym problemem gospodarczym, Konferencja Naukowo-Techniczna Komisji Nauk Technicznych do spraw Ochrony i Kształtowania Środowiska NOT, Kraków: 117-139.
16. **Prusinkiewicz Z., Kowalkowski A., Królikowski L., 1981:** *Ochrona i rekultywacja gleb leśnych, Sympozjum Naukowo-Techniczne na temat „Ochrona i rekultywacja zasobów glebowych Polski",* Komitet Naukowo-Techniczny Federacji NOT d.s. Kształtowania i Ochrony Środowiska, Warszawa: 1-14.
17. **Kowalkowski A., 1981:** *Dorobek Zakładu Gleboznawstwa i Nawożenia w latach 1957-1977,* Biuletyn IBL Nr 578, Warszawa: 87-101.
18. **Kowalkowski A., Mycielska-Dowgiałło E., 1981:** *Stratygrafia fluwialnych i eolicznych osadów w dolinie Kopanicy na podstawie sedymentologicznych i pedologicznych badań,* Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Sprawozdania z badań naukowych PAN Nr III, Warszawa: 62-67.
19. **Kowalkowski A., 1981:** *Sprawozdanie naukowe z wykonania w 1980 roku badań na temat „Badania nad wskaźnikami stratygrafii gleb współczesnych i kopalnych" dofinansowanych przez Komitet Badań Czwartorzędu PAN w Polskim Towarzystwie Gleboznawczym,* Sprawozdania z Badań Komitetu Czwartorzędu PAN Nr III, Warszawa: 61.

1982

1. **Kowalkowski A., 1982:** *Piętrowość gleb południowego skłonu Changaju w Mongolii,* Roczniki Gleboznawcze T. XXXIII, z. 1/2, Warszawa: 171-200.
2. **Ostrowska A., Kowalkowski A., Szczęsny P., 1982:** *Wpływ siarczanu amonu na niektóre właściwości gleb i skład chemiczny igliwia sosny zwyczajnej,* Prace IBL Nr 581, Warszawa: 72-112.
3. **Kowalkowski A., Król H., 1982:** *Charakterystyka gleb w wybranych plantacjach topolowych,* Prace IBL Nr 579, Warszawa: 4-47.
4. **Kowalkowski A., 1982:** *Nawożenie mineralne drzewostanów, Studium Podyplomowe przy Wydziale Leśnym,* Wydanie II poprawione, SGGW-AR Warszawa: 1-86.
5. **Kowalkowski A., 1982:** *Postępy mineralnego nawożenia lasów w Finlandii,* Sylwan Nr 1, 2, 3, Warszawa
6. **Kowalkowski A., 1982:** *Surface texture of tundra soil quartz grains, as seen under electron microscope,* XI International Congres INQUA, Abstr. Vol. 1, Moscov: 170.

1983

1. **Breymeyer A., Chełmicki W., Dżułyński St. Grabińska B., Klimek K., Kotarba A., Kowalkowski A., Kowanetz L.,Olecki Z., Nowaczyk B., Matuszkiewicz J.M., Roo-Zielińska E.M., Solon J., Tserensodnom Z., Tsogzolma D., Wicik B., 1983:** *Mongolian dry Steppe geosystems, a case study of Gurvan-Turuu area,* Geographical Studies, Spec. issue No. 2, Wrocław: 1-123.
2. **Kowalkowski A., Brogowski Z., 1983:** *Features of cryogenic environment in soils of continental tundra and arid steppe on the southern Khangai Slope under electron microscope,* Catena Vol. 10, No. 3: 199-205.
3. **Kowalkowski A., 1983:** *Hydrothermal properties of permafrost solonchaks in the Central mongolian arid steppe zone,* Permafrost, Fourth International Conference Proceedings, July 12-22 1983, Fairbanks, Alaska, National Acad. Press Washington D.C.: 666-671.
4. **Kowalkowski A., Mycielska-Dowgiałło E., 1983:** *The stratigraphy of fluvial and eolian deposits in the Kopanica River Valley based on sedimentological and pedological investigations,* Geologisches Jahrbuch A 71, Hannover: 119-148.
5. **Kowalkowski A., 1983:** *Wpływ pozyskania biomasy w drzewostanach sosnowych na obieg składników mineralnych oraz właściwości gleb siedlisk borowych,* Prace IBL, Nr 598, Warszawa: 68-89.
6. **Kowalkowski A., Sytek J., 1983:** *Preventing the growth disturbances in pine culture by pine-bark fertilization,* in: Kimmo Kolari (ed.) Growth disturbances of forest trees, Communicationes Instituti Forestalis Fenniae 116, Helsinki: 190-199.
7. **Prusinkiewicz Z., Kowalkowski A., Królikowski L., 1983:** *Ochrona i rekultywacja gleb leśnych,* Roczniki Gleboznawcze t. XXXIV, z. 3, Warszawa: 185-201.
8. **Kowalkowski A., 1983:** *Metody badań stratygrafii osadów oraz gleb współczesnych i kopalnych ze szczególnym uwzględnieniem analizy morfoskopowej SEM,* Sprawozdania Naukowe Komitetu Badań Czwartorzędu PAN, Nr V, Warszawa: 84-85.
9. **Kowalkowski A., 1983:** *Cechy morfologiczne środowisk peryglacjalnych w rzeźbie powierzchni ziarn kwarcu z gleby tundry obserwowane pod mikroskopem elektronowym,* Sprawozdania Naukowe Komitetu Badań Czwartorzędu PAN, Nr V, Warszawa: 86-87.
10. **Kowalkowski A., 1983:** *Cechy morfoskopowe rzeźby powierzchni ziarn kwarcu w glebach tundry holoceńskiej,* Sprawozdania Naukowe Komitetu Badań Czwartorzędu PAN, Nr V, Warszawa: 88-89.
11. **Kowalkowski A., Ostrowska A.., Sytek J., 1983:** *O przyczynach zagrożenia drzewostanów sosnowych na przykładzie Puszczy Kozienickiej,* Las Polski nr 10, Warszawa: 20-22.

1984

1. **Kowalkowski A., Starkel L., 1984:** *Altitudinal belts of geomorphic processes in the Southern Khangai Mts. (Mongolia),* Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica, V. XVIII, Kraków: 95-116.
2. **Kowalkowski A., 1984:** *Surface texture of quartz grains from tundra soils under electron microscope,* Quaternary Studies in Poland 5, Poznań: 75-79.
3. **Kowalkowski A., Stingl H., 1984:** *Surface texture of quartz grains from different sedimentation environments in North-Western Argentine,* Zentralblatt Geol. – Palöontolog., Teil 1, H. 11/12, Stuttgart: 1633-1634.
4. **Biały K., Komendarczyk A., Kowalkowski A., Królikowski L., Prusinkiewicz Z., 1984:** *Instrukcja opracowania dokumentacji gleboznawczej w Parkach Narodowych i Rezerwatach,* cz. I. Prace Komisji Naukowych PTG, Va/10. Warszawa: 1-68.
5. **Biały K., Komendarczyk A., Kowalkowski A., Królikowski L., Prusinkiewicz Z., Uggla H., 1984:** *Instrukcja dokumentacji siedliskowo-glebowej dla Glebowych Powierzchni Wzorcowych,* Cz. I. Tereny Nizinne, PTG Podkomisja Gleb Leśnych, Warszawa:1-87.
6. **Kowalkowski A., Ostrowska A., Sytek J., 1984:** *Zmiany w środowisku glebowym i w składzie che-*

micznym igliwia borów sosnowych w zasięgu Elektrowni Kozienice, PTG, Prace Komisji Naukowych V/44, Warszawa: 1-44.
7. **Kowalkowski A., 1984:** *Stratygrafia gleb w stanowisku kultury hamburskiej Siedlnica 17a, gmina Wschowa,* Śląskie Sprawozdania Archeologiczne XXII, Wrocław: 8-14.
8. **Kowalkowski A., 1984:** *Cechy morfoskopowe na powierzchni ziarn kwarcu w środowisku kwaśnym i alkalicznym gleb klimatu zimnego,* Analiza ziarn kwarcowych w mikroskopie elektronowym w celu określenia genezy osadów i gleb, Spotkanie robocze 3-4.XII.1984, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Warszawa
9. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1984:** *Charakterystyka warunków litologicznych i glebowych,* Streszczenia referatów i doniesień na Seminarium Naukowym w Nadleśnictwie Rajgród, 18-19.VI.1984, IBL Warszawa: 1-5+ n1b.

1985

1. **Kowalkowski A., Mycielska-Dowgiałło E., 1985:** *Weathering of quartz grains in the liquefied horizon of permafrost solonchaks in the arid steppe zone,* Central Mongolia, Catena 12, Braunschweig: 179-190.
2. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1985:** *Earth hummocks in the dry steppe and in the forest steppe in Central Mongolia*, Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica 19, Kraków: 111-129
3. **Garleff K., Kowalkowski A., Stingl H., 1985:** *Surface textures of quartz grains from different sedimentation environments in the North-Western Argentine,* Acta Geocriogenica 3, Mendoza: 11-12.
4. **Kowalkowski A., 1985**: *Czy obumieranie lasów w Sudetach jest skutkiem choroby stresowej,* Las Polski 21, Warszawa: 7-9.
5. **Kowalkowski A., 1985:** *Zasady mineralnego nawożenia drzewostanów (sosnowych),* Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, Naczelny Zarząd Lasów Państwowych, Warszawa
6. **Kowalkowski A., 1985:** *Badania nad wskaźnikami stratygrafii gleb współczesnych i kopalnych,* Sprawozdanie z realizacji tematu w 1983 roku, Sprawozdania z Badań Naukowych Nr VI, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Warszawa: 71-72.
7. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., Porębska G., 1985:** *Wstępne sformułowanie cech diagnostycznych rdzawego poziomu genetycznego w glebach autogenicznych,* Sprawozdania z Badań Naukowych Nr VI, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Warszawa: 73-75.
8. **Kowalkowski A., 1985:** *Zespoły cech morfoskopowych na powierzchni ziarn piasku kwarcowego wytworzone w środowiskach kwaśnych i alkalicznych gleb klimatu zimnego,* Sprawozdania z Badań Naukowych Nr VI, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Warszawa: 76-78.

1986

1. **Kowalkowski A., Brogowski Z., Kocoń J., 1986:** *Surface textures of grains of Quartz sand fractions in relic cryogenic soil horizons of Vistulian glaciation,* Berichte der Internationalen Bodenkundlichen Gesellschaft, Informative Kurzfassungen Bd. III, Hamburg: 1178-1179.
2. **Kopp D., Kowalkowski A., 1986:** *Fortschritte zur Naturraumerkundung im Tiefland beiderseits der Unteren Oder (Tätigkeitsbericht der Bilateralen Arbeitsgruppe Naturraumerkundung mit dem bis 1983 erreichten Stand),* Acta Universitatis Nicolai Copernici, Geografia XXI, z. 67, Toruń: 163-172.
3. **Kowalkowski A., 1986:** *Methodical assumptions for the forest soils and sites characterization in he informatical subsystem of KAL-BIGLEB forest ecosystems,* Forest Site and Produktivity, Martinus Nijhoff, Amsterdam, Dordrecht, Boston, Lancaster: 93-99
4. **Praca zespołowa (26 Autorów), 1986:** *Album Gleb Polski,* PWN Warszawa: 1-165.
5. **Kowalkowski A., 1986:** *Processy wywietrivanija i poczwobrazowanija w golocene w Centralnoj Mongolii,* Prirodnyje usłowija i biologiczeskije resursy Mongolskoj Narodnoj Respubliki, Nauka, Moskwa: 18-19.
6. **Kowalkowski A., 1986:** *Koncepcja monitoringu ekosystemów leśnych, Materiały na Sympozjum „Monitoring środowiska przyrodniczego podstawą racjonalnego gospodarowania jego zasobami i ich ochrony",* Polskie Towarzystwo Gleboznawcze Jabłonna k. Warszawy, 8-11 grudnia 1986, Warszawa: 67-68.
7. **Truszkowska R., Dmuchowski W., Głowacka J., Jaworski W., Jopkiewicz K., Kowalkowski A., Leśniak A., Ostrowski J., Podlacha K., Czajkowska M., Suszyna A., Strzyszcz Z., 1986:** *BIGLEB-WO, Wojewódzki bank informacji o środowisku glebowo-roślinnym i czynnikach mu zagrażających,* Prace Komisji Naukowych PTG, Nr 96, Warszawa: 1-65.
8. **Kowalkowski A., 1986:** *Effects of nitrogen industrial emmission on soils of conifer forest ecosystems,* Poznatky z bioklimatologie, lesnickoj ekologie a melioracii, Zvolen –Bratislava: 420-442.
9. **Kowalkowski A., 1986:** *Polski leśnik wyróżniony przez Fińskie Towarzystwo Wiedzy Leśnej,* Sylwan Nr 1., Warszawa: 79.

1987

1. **Kowalkowski A., Brogowski Z., Kocoń J., 1987:** *Properties of cryogenic horizons in the profile of*

rusty soils, Quaternary Studies in Poland 7, Warszawa-Poznań: 25-37.
2. **Praca zespołowa, J. Van Baren (Ed.), 1987:** *Soils of the World, Elsevier Science Publishers,* B. V. Amsterdam.
3. **Kowalkowski A., 1987:** *Reakcje wzrostowe niektórych gatunków drzew i krzewów na skażenie powietrza i gleb imisją azotową,* Reakcje biologiczne drzew na zanieczyszczenia przemysłowe, Materiały II Krajowego Sympozjum, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, Poznań: 233-245.
4. **Kowalkowski A., 1987:** *Metody badań stratygrafii osadów oraz gleb współczesnych i kopalnych ze szczególnym uwzględnieniem analizy morfoskopowej SEM,* Sprawozdania z Badań Naukowych Nr VII, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Warszawa: 77-85.
5. **Kowalkowski A., 1987:** *Badania cech morfoskopowych powierzchni ziarn piasku kwarcowego zwietrzelin i osadów z przedpól lodowców na NW Spitsbergenie (Sprawozdanie za rok 1986),* Sprawozdania z Badań Naukowych Nr VII, Komitet Badań Cwartorzędu PAN, Nr VII, Warszawa: 86-89.

1988

1. **Kowalkowski A., 1988:** *Wiek i geneza gleb, W: L. Starkel (red.),* Przemiany środowiska geograficznego Polski, Ossolineum Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź: 45-85.
2. **Brogowski Z., Kocoń J., Kowalkowski A., 1988:** *Preliminary studies on the supply of mountain spruce-trees with mineral components and their health condition,* Polish Journal of Soil Science V. 21, Warszawa: 51-60.
3. **Kowalkowski A., 1988:** *Procesy wietrzenia na Spitsbergenie na podstawie badań w mikroskopie elektronowym,* Geneza, litologia i stratygrafia utworów czwartorzędowych, Seminarium w 10 rocznicę śmierci Profesora Bogumiła Krygowskiego U.A.M., Poznań: 15.
4. **Kowalkowski A., Mycielska-Dowgiałło E., 1988:** *Zarys historii rozwoju badań osadów i gleb w mikroskopie elektronowym,* W: E. Mycielska-Dowgiałło (red.), Geneza osadów i gleb w świetle badań w mikroskopie elektronowym, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa: 7-18.
5. **Kowalkowski A., 1988:** *Cechy urzeźbienia powierzchni ziarn piasku kwarcowego w kwaśnych i alkalicznych glebach klimatu zimnego,* W: E. Mycielska-Dowgiałło (red.), Geneza osadów i gleb w świetle badań w mikroskopie elektronowym, Wydawnictwa Uniwerstetu Warszawskiego, Warszawa: 87-100.
6. **Kowalkowski A., Brogowski Z., Kocoń J., 1988:** *Mikromorphologische und Ernährungsunter-suchungen an Nadeln absterbender Fichten in den Westlichen Sudeten,* Forst und Holz 43, 12, Hannover: 293-295.
7. **Kowalkowski A., Brogowski Z., Kocoń J., 1988:** *Polygenetic foundations of the soil development in the periglacial area of Middle Europe, 26-th International Geographical Congress of the I.G.U.,* Abstracts V. 1, Sydney: 311.
8. **Kowalkowski A., Swałdek M., 1988:** *Charakterystyka gleb stanowiska archeologicznego Strumienno,* Śląskie Sprawozdania Archeologiczne 30, Wrocław: 27-36.
9. **Kowalkowski A., 1988:** *Koncepcja monitoringu ekosystemów leśnych,* Prace Komisji Naukowych PTGleb Nr 112, Warszawa: 55-94
10. **Kowalkowski A., 1988:** *Zakres analiz glebowych w systemie monitoringu ekosystemów leśnych,* Prace Komisji Naukowych PTGleb, Nr 112, Warszawa: 365-371.

1989

1. **Kowalkowski A., 1989:***Genese der Braunerden und Schwarzerden nach Untersuchungen in der Mongolischen V.R. und der V. R. Polen,* Petermanns Geographische Mitteilungen 133, Gotha: 7-22.
2. **Kowalkowski A., Borzyszkowski J., 1989:** *Plejstoceńskie założenia i holoceńskie przekształcenia pokrywy glebowej na przykładzie wybranego obszaru młodomorenowego,* Studia i Materiały Oceanologiczne 56, Geologia Morza, Ossolineum, Gdańsk: 301-310.
3. **Kuźnicki F., Białousz S., Konecka-Betley K., Kowalkowski A., Marcinek J., Prusinkiewicz Z. (red.), 1989:** *Systematyka gleb Polski,* Roczniki Gleboznawcze T. XL, z. 3-4. Warszawa: 1-150, (wydanie IV).
4. **Kowalkowski A., Kopp D., Jäger D., 1989:** *Zur Abstimmung der Bodeklassifikationen für die Tiefländer der V. R. Polen und der DDR,* VII Bilaterale Arbeitskonferenz der V. R. Polen –DDR, Kurzfassungen der Referate, Poznań: 14.
5. **Kowalkowski A., 1989:** *Results of soil nutrition in Pine Forest under extreme nitrogen soil pollution,* Papers presented at IUFRO – Symposium, Management of nutrition in forests under stress, September 18-21 Freiburg.
6. **Kowalkowski A., 1989:** *Problematyka gleboznawcza i ekologiczna na XXVI Międzynarodowym Kongresie Geograficznym,* w: J. Kostrowicki (red.), Przegląd Zagranicznej Literatury Geograficznej PAN, XXVI Kongres M.U.G. Australia 1988, z. 3-4, Warszawa: 77-82.

7. **Kowalkowski A., Mycielska-Dowgiałło E., 1989:** *Sprawozdanie z postępu prac nad „Atlasem typów rzeźby powierzchni ziarn kwarcowych różnych genetycznie osadów i gleb świata",* Sprawozdania z Badań Naukowych nr VII, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Warszawa: 35-37.
8. **Kowalkowski A., Kocoń J., 1989:** *Procesy mrozowego złuszczania powierzchni ziarn w środowisku lodowcowym i peryglacjalnym Ziemi Oskara II (Spitsbergen),* Dorobek i perspektywy polskich badań polarnych, XVI Sympozjum Polarne UMK, Toruń: 142-144.

1990

1. **Kowalkowski A., 1990:** *Evolution of Holocene soils in Poland,* Quaestiones Geographicae 11, Poznań: 93-120.
2. **Kowalkowski A., 1990:** *Pedological methods, Hydrological changes in the light of soil studies, Facies of soil mosaics and hydrological regimes,* In: L. Starkel (Ed.), Evolution of the Vistula River Valley during the last 15 000 years, Part III, Geographical Studies, special issue No 5, Ossolineum, Wrocław: 24-25, 165-170.
3. **Kopp D., Kowalkowski A., 1990:** *Cryogenic and pedogenic perstruction in tertiary and quaternary deposits as exemplified in the outcrop Sternebeck*, Quaternary Studies in Poland, Warszawa – Poznań: 51-71.
4. **Kowalkowski A., Brogowski Z., Kocoń J., Swałdek M., 1990:** *Stan odżywienia a zdrowotność jodły (Abies Alba Mill.) w Świętokrzyskim Parku Narodowym,* Rocznik Świętokrzyski t. 17, PWN, Warszawa – Kraków: 11-27.
5. **Kowalkowski A., Stingl H., 1990:** *Verwitterungs- und Transportprozesse in NW-argentinischen andinen Trockengebiet aufgrund der SEM-Morphoskopie der Quartzsand-oberflächen,* 12 Geowissenschaftliches Lateinamerika - Kolloquium 21-23.11.1990, Zusammenfassungen, L.M. Universität München.
6. **Kowalkowski A., 1990:** *Chronosequence of late pleistocene and Holocene soils formed from eolic sands,* Late Vistulian and Holocene aeolian phenomena in Central and Northern Europa, 14-18 May 1990, Abstract of papers, Poznań: 16.
7. **Kowalkowski A., 1990:** *Proces glebotwórczy w holocenie na tle gleb odziedziczonych z plejstocenu,* Ogólnopolskie Seminarium, Geoekosystem obszarów nizinnych, UAM Poznań: 9-10.

1991

1. **Kowalkowski A., 1991:** *Survival rate of tree and shrub seedlinge under extreme environmental nitrogen pollution,* in: H.W. Zöttl, R.F. Hüttl (Eds.), Management of nutrition in forests under stress, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston, London: 51-60.
2. **Kowalkowski A., Kocoń J., 1991:** *Procesy wietrzenia na Spitsbergenie na podstawie badań w skaningowym mikroskopie elektronowym,* W: A. Kostrzewski (red.), Geneza, litologia i stratygrafia utworów czwartorzędowych, UAM Seria: Geografia nr 50 Poznań: 77-104.
3. **Kowalkowski A., 1991:** *Holocene weathering and pedogenic processes in North and Central Mongolia,* XIII International Congress of INQUA, Beijing August 2-9, Abstracts Beijing: 176.
4. **Kowalkowski A., 1991:** *Ewolucja gleb w holocenie,* W: L. Starkel (red.), Geografia Polski., środowisko przyrodnicze, PWN Warszawa: 127-139.
5. **Zespół autorów, 1991:** *Mała encyklopedia leśna,* PWN Warszawa: 1-638, (wydanie II).
6. **Kowalkowski A., Swałdek M., 1991:** *Analiza podstawowych fizycznych właściwości gleb z elementami analityki,* Wyższa Szkoła Pedagogiczna Kielce: 1-155.
7. **Kowalkowski A., Swałdek M., 1991:** *Analiza podstawowych chemicznych właściwości gleb z elementami analityki,* Wyższa Szkoła Pedagogiczna Kielce: 1-244.
8. **Kowalkowski A., 1991:** *Koncepcja Stacji Świętokrzyskiej Kompleksowego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego,* Seminarium Kompleksowy monitoring środowiska przyrodniczego, Szczecinek-Storkowo 10-11.10.1991, Streszczenia referatów: 33-34.

1992

1. **Kowalkowski A., Brogowski Z., Kocoń J., 1992:** *Pokrywy stokowe i typy gleb w masywie Łysogór w Górach Świętokrzyskich,* Rocznik Świętokrzyski T. XIX, Kieleckie Towarzystwo Naukowe, Kielce: 65-89.
2. **Kowalkowski A., Świercz A., 1992:** *Skały macierzyste gleb litogenicznych i autogenicznych Góry Malik w Górach Świętokrzyskich,* Rocznik Świętokrzyski T. XIX, Kieleckie Towarzystwo Naukowe, Kielce: 91-106.
3. **Kowalkowski A., Kopp D., Jäger K.D., 1992:** *Coordination of the classifikation of soils in the Lowland areas of Poland and of the former German Democratic Republic,* Quaestiones Geographicae, Spec issue 3, Poznań: 115-124.
4. **Kowalkowski A., 1992:** *Warunki glebowe Gór Świętokrzyskich,* Ekologiczne podstawy Rolnictwa, Materiały z VI Konferencji Naukowej Klubu Ekologicznego, PTG, KTN Kielce: 43-64.
5. **Kowalkowski A., Kocoń J., 1992:** *Kryogene Verwitterung der Quartzsandkörner im Gletschermilieu Spitsbergens,* Mitteilungen der DBG 68, Oldenburg: 271-274.

6. **Kowalkowski A., Brogowski Z., Kocoń J., 1992:** *Pokrywy stokowe i typy gleb w masywie Łysogór w Górach Świętokrzyskich,* Gleby górskie – geneza, właściwości, zagrożenia, Materiały Konferencji Akademii Rolniczej w Krakowie, Kraków: 42-43.
7. **Bróż E., Kowalkowski A., Świercz A., 1992:** *Zmiany warunków siedliskowych oraz roślinności borów sosnowych pod wpływem imisji alkalicznej na terenach Kieleckiego Okręgu Eksploatacji Surowców Węglanowych,* 49 Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Streszczenia referatów i plakatów, Kielce: 109-110.
8. **Kowalkowski A., Świercz A., 1992:** *Zmiany kwasowości gleb leśnych pod wpływem emisji przemysłu cementowo-wapienniczego w zlewni rzeki Bobrzyczki,* 49 Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Streszczenia referatów i plakatów, Kielce: 126-127.
9. **Kowalkowski A., 1992:** *Stacja Świętokrzyska Monitoringu Krajowego Ziemi (Góra Malik),* Stacje Terenowe Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 246-248.
10. **Kowalkowski A., 1992**: *Oprzyrządowanie Stacji Bazowej Święty Krzyż,* Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Seminarium Szczecinek-Storkowo 12-13 października 1992, Poznań: 22-23.
11. **Kowalkowski A., 1992:** *Paleopedologia i stratygrafia lessów w tematyce XIII Międzynarodowego Kongresu INQUA w Pekinie,* Sprawozdania z Badań Naukowych Nr IX, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Warszawa: 79-96.
12. **Kowalkowski A., 1992:** *Koncepcja organizacji Świętokrzyskiej Stacji Monitoringu powierzchni ziemi,* Wybrane zagadnienia gospodarki wodnej w systemie zlewni województwa kieleckiego, KTN, Kielce: 12-29.

1993

1. **Kowalkowski A., Piskorz S., 1993:** *Założenia koncepcyjne monitoringu Regionu Świętokrzyskiego,* Monitoring Środowiska Regionu Świętokrzyskiego 1/93, KTN Kielce: 9-18.
2. **Kowalkowski A., 1993:** *Program Stacji Geoekologicznej Świętokrzyskiego Monitoringu Zintegrowanego,* Monitoring Środowiska Regionu Świętokrzyskiego 1/93, KTN Kielce: 51-58.
3. **Kowalkowski A., Ludwikowska M., 1993:** *Katena gleb na południowym stoku Góry Plebańskiej w zlewni rzeki Bobrzyczki,* Monitoring Środowiska Regionu Świętokrzyskiego 1/93, KTN Kielce: 101-108.
4. **Kowalkowski A., Świercz A., 1993:** *Zmiana kwasowości gleb leśnych pod wpływem emisji przemysłu wapienniczo-cementowego w zlewni rzeki Bobrzyczki,* Monitoring Środowiska Regionu Świętokrzyskiego 1/93, KTN Kielce: 109-116.
5. **Kowalkowski A., Świercz A., Wieczorek E., 1993:** *Zmiany warunków glebowych w borach sosnowych pod wpływem emisji alkalicznych na terenach Kieleckiego Okręgu Eksploatacji Surowców Węglanowych,* Monitoring Środowiska Regionu Świętokrzyskiego 1/93, KTN Kielce: 117-122.
6. **Kowalkowski A., Piskorz S., 1993:** *Koncepcja monitoringu środowiska przyrodniczego Regionu Świętokrzyskiego,* Monitoring leśno-ekologiczny Regionu Świętokrzyskiego, Sympozjum 19-20 kwietnia 1993, Kielce: 5-33.
7. **Kowalkowski A., 1993:** *Charakterystyka Stacji Geoekologicznych monitoringu zintegrowanego środowiska przyrodniczego Święty Krzyż i Góra Malik,* Monitoring leśno-ekologiczny Regionu Świętokrzyskiego, Sympozjum 19-20 kwietnia 1993, Kielce: 35-37.
8. **Kowalkowski A., Stoga J., 1993:** *Organizacja i funkcjonowanie urządzeń technicznych Stacji imisji Święty Krzyż,* Monitoring leśno-ekologiczny Regionu Świętokrzyskiego, Sympozjum 19-20 kwietnia 1993, Kielce: 39-50.
9. **Kowalkowski A., 1993:** *Peryglacjalne uwarunkowania rozwoju gleb na terenach otaczających Stację geoekologiczną monitoringu zintegrowanego Święty Krzyż,* Monitoring leśno-ekologiczny Regionu Świętokrzyskiego, Sympozjum 19-20 kwietnia 1993, Kielce: 51-71.
10. **Kowalkowski A., 1993:** *Problemy nazewnictwa i pojęć współczesnego gleboznawstwa w badaniach paleogeograficznych,* Studia Kieleckie 2/78, KTN Kielce: 133-164.
11. **Kowalkowski A., Piskorz S., 1993:** *Materiały do koncepcji monitoringu Regionu Świętokrzyskiego,* Regionalny system monitoringu środowiska Województwa Kieleckiego, Seminarium 11-12 marca 1993, Kielce: 1-35.
12. **Kowalkowski A., 1993:** *Survival rate of tree and shrub seedlings under extreme environmental nitrogen pollution-new results,* CEC/IUFRO Symposium, Nutrient uptake and cycling in forest ecosystem, Abstract Volume, Halmstad June 7-10.
13. **Kowalkowski A., 1993:** *Organizacja i funkcjonowanie urządzeń technicznych stacji imisji Święty Krzyż,* w: A. Kostrzewski (red.), Zintegrowany Monitoring Geoekosystemów, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 140-156.
14. **Kowalkowski A., 1993:** *Organizacja i funkcjonowanie urządzeń technicznych Stacji Święty Krzyż,* Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Sympozjum Szczecinek-Storkowo 23-24

września 1993, Streszczenia referatów, Poznań: 26-27.
15. **Kowalkowski A., 1993:** *Nährelementgehalt in Nadeln der Tanne (Abies alba) auf extremsauren Böden des Świętokrzyskie Gebirges,* Jahrestagung der Sektion Waldernährung im Verband Forstlicher Forschungsaktivitäten am 6-7 Oktober 1993 in Tharandt, Kurzfassungen der Vorträge: 5.
16. **Kowalkowski A., 1993:** *Pojęcie pierwotności gleb i procesów glebowych*, Seminarium Geobotanicum, Phytocoenosis, Warszawa – Białowieża 1993, N. S. Vol. 5: 17-18.
17. **Bróż E., Jóźwiak M., Kapuściński J., Kapuściński R., Kowalkowski A., Olszewski J.L., Świercz A., Żarnowiecki G., 1993:** *Monitoring środowiska człowieka na masywie Łysogór,* 42 Zjazd Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Kielce 27-30 czerwca 1993, Przewodnik Terenowy, Kielce: 105-132.

1994

1. **Kowalkowski A., 1994:** *Poczwy i processy wywietriwanija na territorijach Polszi: Plejstocenowyje predposiłki i ewolucija systemy poczwiennogo pokrowa w golocenije,* w: A. Wieliczko, L. Starkel (red.), Palaeogeograficzeskaja osnowa sowremiennych łandszaftow, Nauka, Moskwa: 134-136.
2. **Kowalkowski A., 1994:** *Metodyka badań jakościowo-ilościowych cech opadu organicznego na Stacjach Geoekologicznych Święty Krzyż i Góra Malik,* w: A. Kowalkowski (red.), Monitoring Środowiska Regionu Świętokrzyskiego 2/94, KTN Kielce: 47-56.
3. **Kowalkowski A., Kocoń J., 1994:** *Katena pedolitogeniczna z rezydualnych czerwonych zwietrzelin wapieni dewońskich i piasków wodnolodowcowych na Wzgórzu Malik,* w: A. Kowalkowski (red.), Monitoring Środowiska Regionu Świętokrzyskiego 2/94, KTN Kielce: 73-78.
4. **Kowalkowski A., Piskorz S., 1994:** *Koncepcja monitoringu środowiska przyrodniczego regionu Świętokrzyskiego,* w: A. Kowalkowski (red.), Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Stacja Bazowa Święty Krzyż, Biblioteka Monitoringu Środowiska PIOŚ, Warszawa: 7-36
5. **Kowalkowski A., 1994:** *Charakterystyka Stacji Geoekologicznej Monitoringu Zintegrowanego Środowiska Przyrodniczego Św. Krzyż i Góra Malik,* w: A. Kowalkowski (red.), Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Stacja Bazowa Święty Krzyż, Biblioteka Monitoringu Środowiska PIOŚ, Warszawa: 37-44.
6. **Kowalkowski A., Stoga J., 1994:** *Organizacja i funkcjonowanie urządzeń technicznych Stacji imisji Święty Krzyż,* w: A. Kowalkowski (red.), Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Stacja Bazowa Święty Krzyż, Biblioteka Monitoringu Środowiska PIOŚ, Warszawa: 45-58.
7. **Kowalkowski A., 1994:** *Peryglacjalne uwarunkowania rozwoju gleb na terenach otaczających Stację Geoekologiczną Monitoringu Zintegrowanego Św. Krzyż,* w: A Kowalkowski (red.), Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Stacja Bazowa Święty Krzyż, Biblioteka Monitoringu Środowiska PIOŚ, Warszawa:59-80.
8. **Kowalkowski A., 1994:** *Monitoring składu chemicznego wód opadowych i powierzchniowych na północnym stoku masywu Łysogór – wstępne wyniki,* Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Sympozjum Jodłowy Dwór – Święty Krzyż 13-14 października 1994, Kielce: 63-69.
9. **Kowalkowski A., 1994:** *Rola gleboznawstawa w poznaniu historii Ziemi,* Gleboznawstwo dyscypliną nie tylko rolniczą, Trzecia gleboznawcza Konferencja Programowo-metodyczna, Toruń – Bachotek 13-15 września 1994, Toruń: 9.
10. **Kowalkowski A., 1994:** *Monitoring Świętokrzyski,* BRA 94, Gospodarka wodna, utylizacja odpadów, obszary chronione, Polsko-Szwedzka Konferencja, Kielce 24-27 kwietnia: 25-39.
11. **Kowalkowski A., 1994:** *Charakterystyka glebopokryw na północnym stoku głównego masywu Łysogór,* Święta Katarzyna II, Naukowe Warsztaty, Przewodnik Sesji Terenowej, Kielce: 38-44.
12. **Kowalkowski A., 1994:** *Założenia monitoringu ekosystemów Świętokrzyskiego Parku Narodowego,* Święta Katarzyna II, Naukowe Warsztaty, Przewodnik Sesji Terenowej, Kielce: 59-63.
13. **Kowalkowski A., 1994**: *Stacja Świętokrzyska Monitoringu Zintegrowanego,* Reakcje biologiczne drzew na zanieczyszczenia przemysłowe, III Krajowe Sympozjum Poznań-Kórnik: 30.
14. **Kowalkowski A., 1994:** *Wyniki 20-letnich obserwacji nad względną odpornością wybranych gatunków drzew i krzewów na trwałą imisję azotową,* Reakcje biologiczne drzew na zanieczyszczenia przemysłowe, III Krajowe Sympozjum Poznań-Kórnik: 44-45.
15. **Kowalkowski A., Swałdek M., 1994:** *Analiza podstawowych fizycznych właściwości gleb z elementami analityki,* WSP Kielce: 1-155 (wydanie II).
16. **Kowalkowski A., Swałdek M., 1994:** *Analiza podstawowych chemicznych właściwości gleb z elementami analityki,* WSP Kielce: 1-244 (wydanie II).
17. **Kowalkowski A., 1994:** *Landschaftspflege und Naturschutz im Świętokrzyskie Gebirge,* EIPOS, Ökologische Entwicklung ländlicher Räume in den postsozialistischen Staaten Europas, Schriftenreihe zur wissenschaftlichen Weiterbildung Nr. 20, Dresden: 103-110, (wydanie II).

18. **Kowalkowski A., 1994:** *Landschaftspflege und Naturschutz im Świętokrzyskie Gebirge,* EIPOS Neue Inhalte, Umweltwissenschaften, Schriftenreihe zur wissenschaftlichen Weiterbildung Nr. 17, Dresden: 108-116.
19. **Kowalkowski A., Świercz A., Wołoszyn E., 1994:** *Badania nad wpływem emisji Zakładu Cementowo-Wapienniczego Nowiny-Sitkówka na wybrane właściwości gleb wytworzonych z piasków siedlisk borowych,* Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Sympozjum Jodłowy Dwór – Święty Krzyż 13-14 października 1994, Kielce: 21-22.
20. **Kowalkowski A., 1994:** *Elementy fizjograficznej charakterystyki Stacji Geoekologicznej Święty Krzyż,* Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Sympozjum Jodłowy Dwór-Święty Krzyż 13-14 października 1994, KielcE: 41-51.
21. **Kowalkowski A., Stoga J., 1994:** *Stan czystości powietrza przyziemnej części troposfery na Świętym Krzyżu,* Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Sympozjum Jodłowy Dwór-Święty Krzyż 13-14 października 1994, Kielce: 52-55.
22. **Kowalkowski A., 1994:** *Interpretacja niektórych układów imisji na Stacji Geoekologicznej Święty Krzyż,* Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Sympozjum Jodłowy Dwór-Święty Krzyż 13-14 października 1994, Kielce: 56-62.
23. **Kowalkowski A., 1994:** *Wpływ zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na stan zdrowotny lasów Świętokrzyskiego Parku Narodowego,* Ogólnopolski Zjazd Polskiego Towarzystwa Geograficznego, UMCS, Referaty, Lublin: 135-136.
24. **Tomczak A., Kowalkowski A., 1994:** *Młodsze fazy ewolucji półwyspu Helskiego w świetle badań osadów i gleb,* Konferencja Geologia i Geomorfologia Pobrzeża i Południowego Bałtyku, Słupsk: 56.

1995

1. **Kowalkowski A., 1995:** *Catena of podzolic soils on the northern slope of Västerskutan in the Massif of Łreskutan,* Jämtlandia, Quaestiones Geographicae, Special issue 4, UAM, Poznań: 185-194.
2. **Kowalkowski A., 1995:** *Chronosequence of Holocene podzols on aeolian sands at Troszyn, NW Poland,* Quaternary Studies in Poland 13, Warszawa-Poznań: 31-41.
3. **Kowalkowski A., 1995:** *Landschaft als Objekt des integrierten Monitorings der Umwelt,* W: A. Kowalkowski (red.), Monitoring antropogenicznych krajobrazów w środkowej i Wschodniej Europie, PIOŚ Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 143-162.
4. **Kowalkowski A., 1995:** *Lithological - pedogenic discontinuity on the slopes of the Łysogóry Massif in the Holy Cross Mountains,* Quaestiones Geographicae 17/18.1991/1992, Poznań: 25-39.
5. **Kowalkowski A., 1995:** *Pedomorphogenetische Processe in Podzolböden der nivalen Zone im Łreskutan Gebirgsmassif,* Mitteilungen der DBG, Bd. 76, H. 2 Oldenburg: 1105-1108.
6. **Kowalkowski A., 1995:** P*rocesy wietrzenia w glebach rdzawych bielicowych na północnym stoku masywu Łreskutan (Jämtlandia, Szwecja),* Problemy Geomorfologii i Paleogegrafii Czwartorzędu, Konferencja 10-11 kwietnia 1995 Lublin UMCS, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Lublin: 34-35.
7. **Kowalkowski A., Truszkowska R., Borzyszkowski J., 1995:** *Mapa morfogenetyczno-glebowa Polski 1:500 000,* Prace Komisji Naukowych PTGleb. Nr VII/15, Warszawa: 1-27+4 zał. +mapa.
8. **Kowalkowski A., Wołoszyn E., Świercz A., 1995:** *Wpływ alkalicznej emisji w „Białym Zagłębiu": na wybrane właściwości gleb leśnych na terasach fluwioglacjalnych Bobrzy i Czarnej Nidy,* w: Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Funkcjonowanie i monitoring geoekosystemów, PIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 127-140.
9. **Kowalkowski A., 1995:** *Wzorcowy monitoring środowiska na przykładzie regionu świętokrzyskiego,* Vademecum działacza i pracownika samorządowego, TWP Warszawa: 77-86.
10. **Kowalkowski A., 1995:** *Zadania zintegrowanego monitoringu środowiska przyrodniczego, założenia techniczne, wyniki,* Polsko–Szwedzka Konferencja BRA 95, Łańsk, TWWP, ECOSWED, 25-27 września 1995.
11. **Kowalkowski A., 1995:** *Soil belts in the Valleys of the southern slope of the Khangai Mountains, Mongolia, Terra Nostra,* Schriften der A. Wegener – Stiftung 2/95, INQUA, Abstracts XIV International Congress, August 3-10.1995 Berlin: 143.
12. **Altermann M., Felix-Henningsen P., Hartwich R., Jäger K.D., Kopp D., Kowalkowski A., Schwanecke W., Semmel A., 1995:** *Protokoll zur Exkursion vom 10. und 11.09.1995 zur Problematik der Lagengliederung im Nachhang zur Tagung der DGB vom 2 bis 9.09.1995 in Halle,* DBG Protokoll zur Exursion 10-11.09.1995, Harz: 1-18+19-30.

1996

1. **Kowalkowski A., 1996:** *Zagrożenia krajobrazu leśnego Gór Świętokrzyskich wskutek działalności człowieka,* w: A. Kowalkowski, E. Ćwiertak (red.), Elementy rozwoju i monitoringu antropogenicznych krajobrazów w Górach Świętokrzyskich, EIPOS Kielce. 35-112.

2. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 1996:** *Wpływ kwaśnych deszczy na drzewostan i gleby w Świętokrzyskim Parku Narodowym,* VII Ogólnopolskie Sympozjum Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Toruń-Koniczynka 19-21.09.1996, Toruń: 41-44.
3. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 1996:** *Skład chemiczny wód opadowych i powierzchniowych w latach 1994-1995 na Stacji Geoekologicznej Święty Krzyż,* VII Ogólnopolskie Sympozjum Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Toruń- Koniczynka 19-21.09.1996, Toruń: 45-48.
4. **Kowalkowski A., 1996:** *Zum Zustandswandel der Waldstandorte in Polen,* in: G. Schulze (Red.) Stand und Anwendeaussichten der forstlichen und zweigübergreifenden Standorts- und Naturraumerkundung im nordostdeutschen Tiefland, Kolloquium zum 75. Geburtstag von D. Kopp am 12.4.1996 in Eberswalde, Schwerin: 24-26.
5. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 1996:** *Badania nad wpływem powietrza atmosferycznego na dynamikę pyłu zawieszonego,* w: A. Józefaciuk (red.), Ochrona agroekosystemów zagrożonych erozją, IUNG Puławy K/11/12: 363-373.
6. **Kowalkowski A., 1996:** *Soil belts in the valleys of the Southern slope of the Khangai Mountain, Mongolia,* INQUA/ISSS, Paleopedology Commission, Newsletter, No. 12: 19.
7. **Kowalkowski A., 1996:** *Zastosowanie mikroskopii elektronowej w paleopedologii, Metody badań paleopedologicznych i wykorzystanie gleb kopalnych w paleogeografii,* Konferencja Komisji Paleopedologii, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Łódź: 21-22.
8. **Kowalkowski A., 1996:** *Pokrywy stokowe jako jednostki pedolitostratygraficzne i ich przykłady na północnym stoku głównego masywu Łysogór,* Konferencja Komisji Paleopedologii, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Łódź: 31-36.
9. **Kowalkowski A., 1996:** *Święty Krzyż, glebopokrywy na północnym stoku głównego masywu Łysogór,* Konferencja Komisji Paleopedologii, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Łódź: 49-64.
10. **Kowalkowski A., Jedliczko S., 1996:** *Degradacja gleb wytworzonych z piasków pod wpływem emisji azotowej,* Technika i technologia w ochronie środowiska, I Forum Inżynierii Ekologicznej, Lublin-Nałęczów: 71-80.
11. **Kowalkowski A., 1996:** *Siedliskowo - przestrzenne podstawy gospodarki leśnej odpowiedniejdo warunków ekologicznych,* Zarys podstaw metodyki i wyników siedliskoznawstwa leśnego w pięciu wschodnioniemieckich Państwach Związkowych, Dr. D. Kopp, dr W. Schwanecke, Sylwan CXL No. 1., Warszawa: 115-118 (recenzja).
12. **Zespół autorów, E. Więcko (red.), 1996:** *Słownik encyklopedyczny leśnictwa, drzewnictwa, ochrony środowiska, łowiectwa oraz dziedzin pokrewnych,* SGGW Warszawa: 1-608.

1997

1. **Kowalkowski A., Filipiński M., 1997:** *Comparison of the polish and german soil classification,* Soil classification in Germany and Poland, Mitt. der DGB 84, Oldenburg: 305-315.
2. **Kowalkowski A., Filipiński M., 1997:** *Comparison of the polish and german soil classification, In: Comparison of Polish and German soil classification systems,* Müncheberg and Szczecin, Symposium and Excursion in Müncheberg-Germany and Szczecin - Poland, 05.07 May, Szczecin: 75-85.
3. **Kowalkowski A., Filipiński M., 1997:** *German-Polish dictionary regarding the classification of soil in both countries,* In: Comparison of Polish and German soil classification systems, Müncheberg and Szczecin, Symposium and Exursion in Müncheberg- Germany and Szczecin–Poland, 05-07. May, Szczecin: 155-157.
4. **Kowalkowski A., Filipiński M., 1997:** *Polish-german dictionary regarding the classification of soil in both countries,* In: Compartison of Polish and German soil classification systems, Müncheberg and Szczecin, Symposium and Excursion in Müncheberg- Germany and Szczecin-Poland 05-07 May, Szczecin: 159-165.
5. **Kowalkowski A., 1997:** *Landschaft als Objekt des Integrierten Monitorings der Umwelt,* In: H. Grosse, G. Lehmann, M. Mittag (Eds.) Monitoring der Anthropogenen Landschaften I.R.B. Verl., EIPOS Dresden: 91-106 (wydanie II).
6. **Kowalkowski A., 1997:** *Einige Indikatoren der diagnostischen Horizonte in Podzolböden aus fluvioglazialen Sanden der brandenburger und pommerschen Fazies des Vistulians,* Mitt. der DGB 85, III Oldenburg: 1191-1194.
7. **Kowalkowski A., 1997:** *Czy istnieje potrzeba ekologicznej systematyki gleb leśnych Polski,* Roczniki Gleboznawcze T. XLVIII, No.1/2, Warszawa: 133-141.

1998

1. **Kowalkowski A., 1998:** *Holocene rusty and rusty podzolic soils in the tundra and taiga of Middle Sweden,* Roczniki Gleboznawcze T. XLX Nr 1/2, Warszawa: 29-44.
2. **Kowalkowski A., Kocoń J., 1998:** *Mikrotextures of cryopedogenic weathering in soils of the mountain tundra of Middle Sweden,* Roczniki Gleboznawcze T. XLIX Nr. 1/2, Warszawa: 53-59.
3. **Kowalkowski A., 1998:** *Związki genetyczne między seriami pokryw stokowych i budową profilu*

gleb terenów górskich na przykładzie głównego masywu Łysogór, Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z. 464, Warszawa: 37-57.

4. **Kowalkowski A., Jedliczko S., Kopron H., Lewandowska J., 1998:** *Badania nad przywróceniem funkcji leśnej na terenie puławskiego obszaru ekologicznego zagrożenia,* Monitoring Środowiska, II Forum Inżynierii Ekologicznej, Nałęczów: 123-140.
5. **Kowalkowski A., 1998:** *Rola gleboznawstwa i geologii w typologicznej analizie lasu, w: Siedlisko leśne podstawą wielofunkcyjności gospodarki leśnej,* BULiGL, IBL, SGGW, Materiały na konferencję naukowo-techniczną, Jedlnia Letnisko k. Radomia 22-23 października 1998, Warszawa: 83-116.
6. **Kowalkowski A., 1998**: S*oil sequences in the Jasień dune,* In: K.D. Jäger, A. Kowalkowski, B. Nowaczyk, W. Schirmer (Eds.), Dunes and fossil soils of Vistulian and Holocene age between Elbe and Wisła, Luckenwalde – Poznań – Bełchatów, 24-28-th August 1998, Guide-Book, INQUA, A.M. University, Poznań: 65-73.
7. **Grosse H., Kowalkowski A., 1998:** *Instrumenty zachowawczej ochrony środowiska i ich włączenie do regionalnych koncepcji – Instrumente des preventiven Umweltschutzes und deren Einbeziehung in regionale Konzepte*, Czasopismo Geograficzne LXIX, 3-4, Warszawa: 373-374.

1999

1. **Kowalkowski A., Nowaczyk B., Okuniewska-Nowaczyk I., 1999:** *Chronosequence of biogenic deposits and fossil soils in the dune near Jasień,* Western Poland, In: W. Schirmer (Ed.), Dunes and fossil Soils, GeoArchaeoRhein 3, Lit Verlag, Münster- Hamburg-London: 107-126.
2. **Kowalkowski A., Nowaczyk B., Okuniewska-Nowaczyk I., 1999:** *Fossil soils chronosequence in the dune near Jasień,* Głogów-Baruth Pradolina-¸In: B. Nowaczyk (Ed.), Guide- Book of Excursion, Jasień 14 November 1999: A.M. University, Poznań: 1-12.
3. **Kowalkowski A., 1999:** *Funkcje gleb w ekosystemach leśnych,* w: A. Kowalkowski (red.), Funkcjonowanie gleb leśnych na terenach zagrożonych i trendy jego zmian, Kom. Nauk Leśnych PAN, Warsztaty Naukowe Puławy 16-17 września: 3-10.
4. **Kowalkowski A., Kopron H., Lewandowska J., Jedliczko S., Płecha R., 1999:** *Możliwości przywracania funkcji leśnych w długotrwale niezrównoważonym ekosystemie leśnym Nadleśnictwa Puławy,* w: A. Kowalkowski (red.), Funkcjonowanie gleb leśnych na terenach zagrożonych i trendy jego zmian, Kom. Nauk Leśnych PAN, Warsztaty Naukowe Puławy 16-17 września: 49-63.
5. **Kowalkowski A., Kopron H., Lewandowska J., Jedliczko S., 1999:** *Reakcje gleb i doświadczalnych upraw leśnych na kompensacyjne nawożenia,* w: A. Kowalkowski (red.), Funkcjonowanie gleb leśnych na terenach zagrożonych i trendy jego zmian, Kom. Nauk Leśnych PAN, Warsztaty Naukowe Puławy 16-17 września 1999: 65-104.
6. **Kowalkowski A., 1999:** *Ewolucja gleb w holocenie,* w: L. Starkel (red.), Geografia Polski, Środowisko przyrodnicze, PWN, Warszawa: 127-137 (wydanie II).
7. **Kowalkowski A., 1999:** *Die dezentrale Umsetzung des EIPOS-Netzwerkes in Polen,* In: H. Grosse, G. Lehmann, A. Mittag (Eds.), Berufliche Bildung in ländlichen Regionen, Schriftenreihe zur wissenschaftlichen Weiterbildung Nr. 32, Dresden: 184-189.
8. **Kowalkowski A., 1999:** *Die dezentrale Umsetzung des EIPOS Netzwerkes in Polen,* Berufliche Bildung in ländlichen Regionen, 25-27 März 1999, Kurzfassungen der Vorträge, EIPOS Dresden.
9. **Kowalkowski A., 1999:** *Reliktowe kriogeniczne wskaźniki poziomów diagnostycznych w glebach rdzawych i płowych na niżu środkowo-europejskim,* Rola gleby w funkcjonowaniu ekosystemu, Kongres PTG, Streszczenia prac, Lublin: 221-222.
10. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 1999:** *Wpływ kwaśnych deszczy na środowisko glebowe w Świętokrzyskim Parku Narodowym,* Rola gleby w funkcjonowaniu ekosystemu, Kongres PTG, Streszczenia prac, Lublin: 223-224.
11. **Kowalkowski A., 1999:** *Idea dokształcania do życia i pracy w Europejskim Instytucie Kształcenia Podyplomowego,* III Ogólnopolska Konferencja Kształcenia Ustawicznego Inżynierów i Menadżerów u progu III-tysiąclecia, Kielce.

2000

1. **Kowalkowski A., 2000:** *Gleby,* w: S. Cieśliński, A. Kowalkowski (red.), Świętokrzyski Park Narodowy, Przyroda, Gospodarka, Kultura, Bodzentyn-Kraków: 169-196.
2. **Kowalkowski A., 2000:** *Rola Stacji Geoekologicznej Święty Krzyż w badaniach zmian w geoekosystemach,* w: S. Cieśliński, A. Kowalkowski (red.), Świętokrzyski Park Narodowy, Przyroda, Gospodarka, Kultura, Bodzentyn-Kraków: 381-390.
3. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2000:** *Stan zanieczyszczenia powietrza,* w: S. Cieśliński, A. Kowalkowski (red.), Świętokrzyski Park Narodowy, Przyroda, Gospodarka, Kultura, Bodzentyn – Kraków: 391-406.

4. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2000:** *Skład chemiczny wód opadowych,* w: S. Cieśliński, A. Kowalkowski (red.), Świętokrzyski Park Narodowy, Przyroda, Gospodarka, Kultura, Bodzentyn – Kraków: 407-414.
5. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2000:** *Chemizm wód gruntowych i powierzchniowych w mikrozlewni,* w: S. Cieśliński, A. Kowalkowski (red.), Świętokrzyski Park Narodowy, Przyroda, Gospodarka, Kultura, Bodzentyn – Kraków: 415-426.
6. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2000:** *Zmiany w środowisku glebowym,* w: S. Cieśliński, A. Kowalkowski (red.), Świętokrzyski Park Narodowy, Przyroda, Gospodarka, Kultura, Bodzentyn – Kraków: 427-439.
7. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2000:** *Wpływ warunków środowiska na zdrowotność jodły,* w: S. Cieśliński, A. Kowalkowski (red.), Świętokrzyski Park Narodowy, Przyroda, Gospodarka, Kultura, Bodzentyn – Kraków: 455-467.
8. **Kowalkowski A., 2000:** *The relationship between slope soil covers and mountain soil profiles,* In: C. Kabała, J. Marcinek, T. Chodak (Eds.), Comparison of Polish and German soil classification systems for soil cartography of the mountain and submountain areas, Wrocław: 69-84.
9. **Kowalkowski A., Czępińska-Kamińska D., Krzyżanowski A., Okołowicz M., Chojnicki J. (red.), 2000:** *Klasyfikacja gleb leśnych Polski,* Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa: 3-127.
10. **Kowalkowski A., 2000:** *Die Rolle der Waldökosysteme für die Gleichgewichtszustände in anthropogen beeinflussten Umweltsystemen,* Agenda 21-Auf dem Weg in das neue Jahrtausend, 2 Internationales Workshop-Sommerkamp 31 Mai – 4 Juli 2000, Zittau.
11. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2000:** *Skład fizykochemiczny i chemizm opadów w warunkach kwaśnej imisji w centralnej części Gór Świętokrzyskich,* Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych o niskiej antropopresji, XI Ogólnopolskie Sympozjum ZMŚP Diabla Góra, Żabinka 19-21.09 2000: 20.
12. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2000:** *Dynamika masy opadu organicznego w dwóch drzewostanach Świętokrzyskiego Parku Narodowego w latach 1994-1999,* Funkcjonowanie geoekosystemów na terenach pojeziernych o niskiej antropopresji, XI- Ogólnopolskie Sympozjum ZMŚP Diabla Góra, Żabinka 19-21.09 2000: 21.
13. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2000:** *Fizykochemiczne i chemiczne właściwości wód potoków w zlewni badawczej Stacji Bazowej ZMŚP Święty Krzyż,* Funkcjonowanie geoekosystemów na terenach pojeziernych o niskiej antropopresji, XI Ogólnopolskie Sympozjum ZMŚP Diabla Góra, Żabinka 19-21.09. 2000: 52.
14. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2000:** *Warsztaty i sympozjum dotyczące koncepcji wykorzystania wyników monitoringu lasów II rzędu w Niemczech,* Sylwan CXLIV Nr 7, Warszawa: 111-114.
15. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2000:** *Stacja Bazowa Monitoringu Święty Krzyż*, Sesja Naukowa z okazji Jubileuszu 50-lecia Świętokrzyskiego Parku Narodowego, Wycieczka terenowa – Przewodnik, Kielce – Bodzentyn: 24-31.
16. **Jóźwiak M., Kowalkowski A., Kozłowski R., 2000:** *Zintegrowany monitoring środowiska przyrodniczego,* Stan środowiska w województwie Świętokrzyskim w roku 1999, Raport, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Kielce: 237-250.
17. **Kowalkowski A., 2000:** *Ekspozycyjne facje czarnoziemów górskich w Centralnej Azji, Dorobek i pozycja polskiej geomorfologii u progu XXI Wieku,* V Zjazd Geomorfologów Polskich, 11-14 września 2000: Toruń: 185-187.

2001

1. **Kowalkowski A., 2001:** *Morfogenetyczne uwarunkowania funkcjonowania geoekosystemu górskiego na przykładzie głównego masywu Łysogór w Górach Świętokrzyskich,* w: A. Karczewski, Z. Zwoliński (red.), Funkcjonowanie geoekosystemów w zróżnicowanych warunkach morfoklimatycznych, Monitoring, Ochrona, Edukacja, wyd. Bogucki, Poznań: 251-268.
2. **Kowalkowski A., 2001:** *Gleba jako ciało przyrodnicze – wskaźnik klimofaz geo-i pedostratygraficznego rozwoju,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Zintegrowany monitoring środowiska przyrodniczego, Funkcjonowanie i monitoring geoeksystemów z uwzględnieniem zanieczyszczenia powietrza, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 237-252.
3. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2001:** *Pedogeniczne czynniki procesów zakwaszania wód w ekosystemie leśnym Świętokrzyskiego Parku Narodowego,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Zintegrowany monitoring środowiska przyrodniczego, Funkcjonowanie i monitoring geoeksystemów z uwzględnieniem zanieczyszczenia powietrza, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 253-270.
4. **Kowalkowski A., 2001:** *Relic cryogenic Indikators of diagnostic horizons in rusty and parabrown soils in European Lowland,* Acta Agrophysica 50, Role of soil in functioning geosystem, Lublin: 147-168.
5. **Kowalkowski A., 2001:** *Hauptzüge der quartären Entwicklung der Bodenlandschaften im Mongo-*

lischen Hochgebirge, In: S. Bussemer (Ed.), Das Erbe der Eiszeit, Verl. Beier and Beran, Langenweissbach: 17-32.

6. **Kowalkowski A., 2001:** *Ocena podstaw ekologicznych rozpatrywania biotopów z punktu widzenia gleboznawstwa i siedliskoznawstwa leśnego,* w: R. Zielony (red.), Zgodności fitocenozy z biotopem w ekosystemach leśnych, Fundacja „Rozwój SGGW", Warszawa: 34-53.
7. **Kowalkowski A., 2001:** *Erfahrungen eines Weiterbildungs- und Coachingprojektes zur Einführung von Umweltmanagementsystemen in Unternehmen und Organisationen des Kreises Ostrowiec Świętokrzyski,* Regionalmanagement- ein Instrument zur Wirtschaftsförderung und Umsetzung nachhaltiger Entwicklungen, Referate, EIPOS Dresden: 96-102.
8. **Kowalkowski A., Nowaczyk B., Okuniewska-Nowaczyk I., 2001:** *Development of the dune and eolian cover sands near Jasień in light of radiocarbon, palinological and paleopedological investigations,* In: K. Issemer, B. Nowaczyk (Eds.), Late Vistulian and early Holocene of the region between the Spree and Odra Rivers, May 1-5 2001 Bautzen-Duchów, Guide Book Jasień-Pomorsko, Poznań: 1-16.
9. **Kobusiewicz M., Kowalkowski A., Nowaczyk B., Okuniewska-Nowaczyk I., 2001:** *The development of the dune in Pomorsko,* In: K. Issemer, B. Nowaczyk (Eds.), Late Vistulian and early Holocene of the region between the Spree and Odra Rivers, Guide-Book Jasień-Pomorsko, Poznań: 17-34.
10. **Jóźwiak M., Kowalkowski A., Kozłowski R., 2001:** *Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego,* Stan środowiska w województwie Świętokrzyskim, w roku 2000, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Kielce: 207-216.
11. **Kowalkowski A.,** *Wypowiedź dyskusyjna,* w: S. Cieśliński (red.), 2001: Półwiecze Świętokrzyskiego Parku Narodowego, Mat. z Sesji Jubil. Bodzentyn: 78-80.
12. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2001:** *Brief history of the first world chair of Soil Science in Puławy,* Poland, Comm. Hist. Phil. Sociol. of J.U. of Soil Sci. Newsletter 9, October 2001, Washington D.C.: 13-14.
13. **Kowalkowski A., 2001:** *Erfahrungen eines Weiterbildungs- und Coachingprojektes zur Einführung von Umweltmanagementsystemen in Unternehmen und Organisationen des Kreises Ostrowiec Świętokrzyski,* in: Regionalmanagement- ein Instrument zur Wirtschaftsförderung und Umsetzung nachhaltiger Entwicklungen, 2 Internationale Konferenz Berufliche Bildung in Ländlichen Regionen 19 bis 20 November 2001 in Bautzen-Schmochtitz, Referate, EIPOS Dresden: 1-6.

2002

1. **Kowalkowski A., Kopron H., 2002:** *Organizacja monitoringu wzrostu uprawy sosnowej na terenach zanieczyszczonych przez emisję azotową,* w: R. Siwecki (red.), Reakcje biologiczne drzew na zanieczyszczenia przemysłowe T. I, IV Krajowe Sympozjum, Poznań-Kórnik, Poznań: 293-314.
2. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2002:** *Zmiany jakości wód opadowych w ekosystemie leśnym w Świętokrzyskim Parku Narodowym,* Czasopismo Techniczne, Inżynieria Środowiska Z. 5/2002, Kraków: 97-110.
3. **Grosse H., Kowalkowski A., 2002:** *Umweltmanagement einer Region,* Vernetzung von Verwaltung und Wirtschaft, OIKOS 10Jg., H. 2/2002, Eberswalde: 44-53.
4. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2002:** *Rola zintegrowanego monitoringu środowiska przyrodniczego w systemie zrównoważonego zarządzania środowiskowego,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego 3/02, KTN Kielce: 9-16.
5. **Jóźwiak M., Kowalkowski A., 2002:** *Rozwinięta koncepcja monitoringu rolno-leśnego ekosystemu regionu Świętokrzyskiego,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego 3/02, KTN Kielce: 17-24.
6. **Kowalkowski A., 2002:** *Wskaźniki ekochemicznego stanu gleb leśnych zagrożonych przez zakwaszenie,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego 3/02, KTN Kielce: 31-44.
7. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2002:** *Metoda badania wpływu wód opadowych na właściwości gleb leśnych,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego 3/02, KTN Kielce: 45-52.
8. **Kowalkowski A., 2002:** *Zur Weiterführung der forstlichen zweigübergreifenden Standorts- und Naturraumerkundung im nordostdeutschen Tiefland-dem 80 - jährigen Lebensjubiläum Doktor Kopp's gewidmet,* Naturräumliche Grundlagen einer ökologiegerechten Landnutzung am Beispiel des nordostdeutschen Tieflandes, Vortragsband zum Festkolloquium am 20 April 2001, Greifswald: 9-16.
9. **Kowalkowski A., Grosse H., 2002:** *Umweltmanagement einer Region-Vernetzung zwischen Verwaltung und Wirtschaftspersonal als Schlüsselressource für den Erfolg des Projektes,* 3 Sächsische Umweltauditkonferenz, Leipzig 26 November: 1-6.
10. **Jóźwiak M., Kowalkowski A., 2002:** *Wpływ zagospodarowania terenu na zmiany właściwości fizyko-chemicznych i chemicznych wód*

powierzchniowych w zlewni badawczej Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Święty Krzyż, Funkcjonowanie i monitoring geoekosystemów Polski ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk ekstremalnych, XIII Ogólnopolskie Sympozjum ZMŚP, Streszczenia referatów i posterów, Szymbark 12-14 czerwca: 37-39.

11. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2002:** *Metoda badania wpływu wód opadowych na właściwości gleb leśnych, Funkcjonowanie i monitoring geoekosystemów Polski ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk ekstremalnych,* XIII Ogólnopolskie Sympozjum ZMŚP, Streszczenia referatów i posterów, Szymbark 12-14- czerwca 2002: 36
12. **Kowalkowski A., 2002:** *Definicje, Informacja o stanach i zagrożeniach środowiskowych (monitoring, ewaluacja), Mała agenda 21 powiatu na przykładzie powiatu Ostrowiec Świętokrzyski,* w: A. Kowalkowski, Z. Janczy (red.), Wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego w regionie z uwzględnieniem organizacji funkcjonujących w gminie i w powiecie, Kielce-Warszawa: 50-52, 289-293, 313-321.
13. **Zielony R., Krzyżanowski A., Kowalkowski A., Sikorska E., Czępińska-Kamińska D., Kliczkowska A., Wójcik J. (red.), 2002:** *Zasady kartowania siedlisk leśnych, Załącznik Nr 1 do szczegółowej metodyki sporządzania planu urządzenia lasu dla Nadleśnictw,* Wyd. II znowelizowane, PTG, Zespół ds. Nowelizacji Zasad Kartowania Siedlisk Leśnych, Warszawa: 3-45+47.
14. **Kliczkowska A., Zielony R., Czępińska-Kamińska D., Kowalkowski A., Sikorska E., Krzyżanowski A., Cieśla A., Czerepko J., 2002:** *Siedliskowe podstawy hodowli lasu, PTG, Zespół ds. nowelizacji „Siedliskowych podstaw hodowli lasu" oraz „Zasad kartowania Siedlisk Leśnych",* Warszawa, Cz. I.˙1-144, Cz. II.˙145-313+30.

2003

1. **Jóźwiak M., Kowalkowski A., 2003:** *Realizacja koncepcji Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego w regionie Świętokrzyskim w 10-lecie jego inauguracji,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego 4/03, KTN Kielce: 9-22.
2. **Kowalkowski A., 2003:** *Metody oceny stanów jakości powietrza atmosferycznego i depozycji substancji w monitoringu ekosystemów leśnych,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego 4/03, KTN Kielce: 31-55.
3. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2003:** *Dynamika masy opadu organicznego w latach 1994-2002 w dwóch drzewostanach górskiej kwaśnej buczyny na głównym masywie Łysogór,* w: M. Jóźwiak, A. Kowalkowski (red.), Regionalny Monitoring Środowiska Przyrodniczego 4/03, KTN Kielce: 79-98.
4. **Kowalkowski A., 2003:** *Systemy poznawania, objaśniania i zrozumienia genezy i ewolucji gleb, Gleba w środowisku,* w: S. Skiba, M. Drewnik., A. Kacprzak (red.), XXVI Kongres Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Kraków: 42-45.
5. **Jahn R., Joisten H., Sinapius R., Kabała C., Tomasek M., Kowalkowski A., 2003:** *Erste internationale gemeinsame Bodenkarte von Deutschland,* Tschechien und Polen in Massstab 1: 50 000 „Blatt Zittau", Mitteilungen der DGB, Bd. 102, H. 2, 501-501.
6. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2003:** *Drugie warsztaty monitoringu środowiska leśnego w Bonn-Röttgen,* Sylwan, CXLVII Nr 11, Warszawa: 74-79.
7. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., Kozłowski R., 2003:** *Wpływ drzewostanu jodłowo-bukowego na transformację opadu atmosferycznego w centralnej części Gór Świętokrzyskich,* w: W. Bochenek, E. Gil (red.), Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego, Funkcjonowanie i monitoring geoekosystemów Polski ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk ekstremalnych, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 104-113.
8. **Kowalkowski A., 2003:** *Metody oceny stanu jakości powietrza atmosferycznego i depozycji substancji w monitoringu geoekosystemów,* w: M. Kejna, J. Uscka (red.). Funkcjonowanie i monitoring geoekosystemów w warunkach narastającej antropopresji, XVI Ogólnopolskie Sympozjum Zintegrowanego Monitoringu Środowiska, Streszczenia referatów, Toruń – Koniczynka, 3-5 września 2003: 62-64.
9. **Kowalkowski A., Jóźwiak M., 2003:** *Dynamika opadu masy organicznej w latach 1994 – 2002 w dwu biogrupach kwaśnej buczyny karpackiej na Stacji Monitoringu Akademii Świętokrzyskiej,* w:M. Kejna, J. Uscka (red.), Funkcjonowanie i monitoring geoekosystemów w warunkach narastającej antropopresji, XIV Ogólnopolskie Sympozjum Zintegrowanegonego Monitoringu Środowiska, Streszczenia referatów, Toruń – Koniczynka, 3-5 września 2003: 65-67.